

Utvalg: Kontrollutvalet
Møtestad: Formannskapssalen, Bømlo rådhus
Dato: 17.10.2019
Tidspunkt: 10:00

Dersom nokon av medlemmene ikkje kan møte og må melde forfall, vert dei bedne om å gjere dette så tidleg som råd er ved **å ringa** til Helge Inge Johansen tlf. 402 03 664 eller til Hogne Haktorson, tlf. 911 05 982.

Til varamedlemar er denne innkallinga å sjå på som ei orientering.
Dersom det vert aktuelt at varamedlemar må møta, vil det bli gjeve nærmare beskjed.

Det er planlagt at Helge Inge Johansen møter frå sekretariatet, på dette møtet.

Sonja Hellen Sele
kontrollutvalsleiar

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Helge Inge Johansen
spesialrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Kopi: Vararepresentantar til kontrollutvalet
Ordførar
Revisor
Rådmann

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv- saksnr
PS 29/19	Godkjenning av innkalling og sakliste		
PS 30/19	Godkjenning av møteprotokoll frå forrige møte		
PS 31/19	Forvaltningsrevisjon innan busetting og integrering av flyktningar - handlingsplan		2018/30
PS 32/19	Oppfølging av revisjonsrapport om selskapskontroll av Karmsund Havn IKS		2018/9
PS 33/19	Forvaltningsrevisjon innan vedtaksoppfølging og internkontroll - statusmelding frå Deloitte		2019/36
PS 34/19	Vurdering om Deloitte AS er uavhengig i høve Bømlo kommune		2015/77
PS 35/19	Deloitte presenterar revisjonsplan for 2019		2015/71
PS 36/19	Evaluering av arbeidet i kontrollutvalet i denne valperioden		2015/80
PS 37/19	Forslag til budsjett for 2020 til kontroll- og tilsynsarbeidet		2015/70
PS 38/19	Plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024 - Bestilling av prosjektplan		2015/68
PS 39/19	Plan for eigarskapskontroll 2020-2024 - bestilling av prosjektplan		2015/69
PS 40/19	Gjennomgang av møteprotokollar		2015/73
PS 41/19	Referatsaker		
RS 6/19	Forum for kontroll og tilsyn - Medlemsinformasjon september 2019		2019/13
PS 42/19	Eventuelt		

PS 29/19 Godkjenning av innkalling og sakliste

PS 30/19 Godkjenning av møteprotokoll frå forrige møte

Bømlo kommune

Sekretariat for kontrollutvalet

Arkivsak: 217
Arkivnr: 2018/30-11
Sakshandsamar: Helge Inge Johansen

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Bømlo kommune	31/19	17.10.2019

Forvaltningsrevisjon innan busetting og integrering av flyktningar - handlingsplan

Bakgrunn

Kommunestyret gjorde slikt **vedtak** i sak PS 05/2019 i møte den 18.02.2019:

«Kommunestyret ber om at rådmannen:

1. Formaliserer og systematiserer arbeidet med burettleing og rettleing i bustadkarriere ytterlegare gjennom kommunale planar og rutinar
2. Sikrar at det blir gjort ei konkret vurdering av behovet for grunnleggjande kvalifisering før tildeling av introduksjonsprogram, og at vurderinga blir dokumentert
3. Sikrar at det innan tre månader etter busetting eller etter at krav om deltaking i introduksjonsprogrammet blir framsett, føreligg ein individuell plan som stettar minstekrava i lova
4. Sikrar at vurderingar som er gjort i samband med utarbeiding og evaluering av individuell plan i større grad blir dokumentert, slik at både samanhengar mellom mål og tiltak, og status for gjennomføring og måloppnåing blir tydeleggjort, samt at det i større grad blir tydeleggjort at deltakaren har bidratt i utarbeiding og evaluering av individuell plan
5. Sørgjer for at arbeidet med å sikre tilstrekkeleg kompetanse innan arbeid med flyktningar og integrering blir synleggjort i kompetanseplanar
6. Lagar ein prioritert handlingsplan til kontrollutvalet innan 15.04.2019 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga»

Drøfting

Kontrollutvalet har eit særskilt ansvar for å følgje opp at kommunestyret sine vedtak i samband med handsaming av rapportar om forvaltningsrevisjon, vert følgd opp. Det vert vist til «Forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner» §12 «Oppfølging av forvaltningsrevisjoner» der det står;

«Kontrollutvalget skal påse at kommunestyrets eller fylkestingets vedtak i tilknytning til behandlingen av rapporter om forvaltningsrevisjon følges opp. Kontrollutvalget skal gi rapport til kommunestyret eller

Besøksadresse: Agnes Mowinckelsgt. 5 - Postadresse: Postboks 7900. 5020 Bergen - Telefon 55 23 90 00

Mobil - E-postadresse: helge.inge.johansen@hfk.no eller kontrollutvalet@hfk.no

Bankgironr. 5201 06 74239 - Foretaksnr. NO 938 626 367 mva.

fylkestinget om hvordan kommunestyrets eller fylkestingets merknader til rapport om forvaltningsrevisjon er blitt fulgt opp. Det skal også rapporteres om tidligere saker som etter utvalgets mening ikke er fulgt opp på en tilfredsstillende måte»

I handlingsplanen har rådmannen lagt inn ein kommentar til forvaltningsrevisjonsrapporten:

«Forvaltningsrevisjonsrapporten har nesten utelukkande vurdert introduksjonsprogrammet når ein har undersøkt området integrering. Revisjonen har heller ikkje gjennomført intervju med tilsette frå mange av dei tenestene som ofte er i kontakt med våre busette flyktingar.

Sett opp mot føremålet med forvaltningsrevisjonen om å sikre tilfredsstillande tenester til flyktingar som vert busette i kommunen, er det på sin plass å minne om at eit godt integreringsarbeid krev innsats på fleire område – slik som temainndelinga i vedteken Integreringsplan viser;

- *Samhandling*
- *Mottak og busetjing*
- *Migrasjonshelse*
- *Oppvekst*
- *Kvalifisering av vaksne: arbeid og utdanning*
- *Samfunn og fritid*
- *Økonomi*

Denne handlingsplanen bør derfor sjåast i samanheng med oppfølging av integreringsplanen»

Kontrollutvalet hadde handlingsplanen til handsaming i møte 09.05.2019 PS 24/19, der dette vart vedteke:

«Kontrollutvalet ber om å få ny status på arbeid relatert til forvaltningsrevisjon innan busetting og integrering av flyktingar, med frist 01.10.2019.»

Etter det sekretariatet kan sjå har kommunen kome noko lengre i forbetningsarbeidet. Nokre av fristane er satt til 31.12.2019. Det er difor naturleg at kontrollutvalet får ei ny orientering i første møte i 2020. Sekretariatet tilrår at kontrollutvalet får ei ny tilbakemelding med frist til innan 15.01.2020.

Konklusjon

På bakgrunn av det som kjem fram i saka, vert det tilrådd at kontrollutvalet ber om ny status på arbeidet i form av skriftleg tilbakemelding innan 15.01.2020.

Forslag til vedtak

Kontrollutvalet ber om å få ny status på arbeid relatert til forvaltningsrevisjon innan busetting og integrering av flyktingar, med frist 15.01.2020.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Helge Inge Johansen
spesialrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Vedlegg

1 Status handlingsplan 01.10.19 - forvaltningsrevisjon - busetting og integrering av flyktingar

Status for handlingsplan

Deloitte.

Forvaltningsrevisjon | Bømlo kommune
Busetting og integrering av flyktningar
Januar 2019

**for oppfølging av
«Forvaltningsrevisjon - Busetting og
integrering av flyktningar»**

01.10.2019

Rådmannen

Bakgrunn

Kontrollutvalet gjorde slikt vedtak i sitt møte 12.04.18, sak 15/18:

1. *Kontrollutvalet ber Deloitte AS gjennomføra forvaltningsrevisjon innan busetting og integrering av flyktningar i Bømlo kommune, med utgangspunkt i forslag til prosjektplan og eventuelle innspel som kjem fram i møtet*
2. *Eventuelt korrigeret prosjektplan vert å senda sekretariatet innan 01.05.2018. Kontrollutvalet gjev utvalsleiar i samråd med sekretariatet fullmakt til å godkjenne endeleg prosjektplan*
3. *Kontrollutvalet ønskjer at revisjonsrapporten, ferdig verifisert og inkludert rådmannen sin uttale, kan handsamast i kontrollutvalet sitt møte 06.12.2018»*

Føremålet med forvaltningsrevisjonen var å undersøkje om Bømlo kommune har gode system og rutinar for arbeidet med busetting og integrering av flyktningar i kommunen, slik at ein sikrar tilfredsstillande tenester til flyktningar som blir busett i kommunen.

Deloitte gjennomførte sju intervju med til saman åtte personar. Intervjuobjekta fekk oppsummering av intervjuet til verifisering, og det er informasjonen frå dei som er nytta i revisjonsrapporten.

Utkast til revisjonsrapport vart sendt til rådmannen for verifisering og høyring. Endeleg revisjonsrapport vart presentert for kommunestyret 18.02.19. I same møte gjorde kommunestyret slikt vedtak i PS 5/19:

*Kommunestyret gjorde samrøystes **vedtak** i samsvar med innstillinga frå kontrollutvalet slik: Kommunestyret ber om at rådmannen:*

1. *Formaliserer og systematiserer arbeidet med burettleing og rettleing i bustadkarriere ytterlegare gjennom kommunale planar og rutinar*
2. *Sikrar at det blir gjort ei konkret vurdering av behovet for grunnleggjande kvalifisering før tildeling av introduksjonsprogram, og at vurderinga blir dokumentert*
3. *Sikrar at det innan tre månader etter busetting eller etter at krav om deltaking i introduksjonsprogrammet blir framsett, føreligg ein individuell plan som stettar minstekrava i lova*

4. Sikrar at vurderingar som er gjort i samband med utarbeiding og evaluering av individuell plan i større grad blir dokumentert, slik at både samanhengar mellom mål og tiltak, og status for gjennomføring og måloppnåing blir tydeleggjort, samt at det i større grad blir tydeleggjort at deltakaren har bidratt i utarbeiding og evaluering av individuell plan
5. Sørgjer for at arbeidet med å sikre tilstrekkeleg kompetanse innan arbeid med flyktingar og integrering blir synleggjort i kompetanseplanar
6. Lagar ein prioritert handlingsplan til kontrollutvalet innan 15.04.2019 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga

Forvaltningsrevisjonsrapporten har nesten utelukkande vurdert introduksjonsprogrammet når ein har undersøkt området *integrering*. Revisjonen har heller ikkje gjennomført intervju med tilsette frå mange av dei tenestene som ofte er i kontakt med våre busette flyktingar.

Sett opp mot føremålet med forvaltningsrevisjonen om å sikre tilfredsstillande tenester til flyktingar som vert busette i kommunen, er det på sin plass å minne om at eit godt integreringsarbeid krev innsats på fleire område – slik som temainndelinga i vedteken *Integreringsplan* viser;

- Samhandling
- Mottak og busetjing
- Migrasjonshelse
- Oppvekst
- Kvalifisering av vaksne: arbeid og utdanning
- Samfunn og fritid
- Økonomi

Denne handlingsplanen bør derfor sjåast i samanheng med oppfølging av integreringsplanen.

STATUS pr. 01.10.19

I sitt møte 09.05.19 handsama kontrollutvalet denne handlingsplanen og bad samstundes om ein ny status for arbeidet pr. 01.10.19. I tabellen under har rådmannen laga ei eiga kolonne med kommentarar som viser kor langt arbeidet har kome.

Handlingsplan med tiltak, frist og ansvar

Mål/tiltak frå det politiske vedtaket	Tiltak	Frist	Ansvar	Status pr. 01.10
1. Formalisere og	Etablere ein rutine for burettleing som skildrar	01.10.19	NAV flyktning	Gjennomført: Rutine er

systematisere arbeidet med burettleiing og rettleiing i bustadkarriere ytterlegare gjennom kommunale planar og rutinar	tverretatleg samarbeid og krav til innhaldselement			utarbeidd av eiga arbeidsgruppe, og denne vert formelt godkjent i november.
	Sikra planlagte og systematiske møtepunkt mellom Bømlo kommunale eigedomsselskap AS (BKE) og relevante kommunale tenester	01.10.19	Kommunalsjef HSO	Gjennomført: Ein har faste møtepunkt både på fagnivå og på leiing/adm.nivå.

Mål/tiltak frå det politiske vedtaket	Tiltak	Frist	Ansvar	Status pr. 01.10
2. Sikra at det blir gjort ei konkret vurdering av behovet for grunnleggjande kvalifisering før tildeling av introduksjonsprogram, og at vurderinga blir dokumentert	Ivareta eit tydelegare skilje mellom vurdering av grunnleggjande kvalifisering og vedtak om introduksjonsprogram gjennom å: <ul style="list-style-type: none"> Revidere dokumentmal for å sikre eigen vurdering om behov for grunnleggjande kvalifisering Vurderinga skal dokumenterast og grunnjævast i vedtaket 	01.05.19	Rektor Bømlo vaksenopp-læring (BVO)	Gjennomført: Det er laga eit eige punkt nedst i kartleggings-skjemaet som sikrar eiga vurdering om behovet for grunnleggjande kvalifisering. Også i vedtaksmalen er det laga eit eige punkt for vurdering og grunnjæving .

Mål/tiltak frå det politiske vedtaket	Tiltak	Frist	Ansvar	Status pr. 01.10
3. Sikra at det innan tre månader etter busetting eller etter at krav om deltaking i introduksjonsprogrammet blir framsett, føreligg ein individuell plan som stettar minstekrava i lova	Gjennomgå rutineane for oppretting og lagring/arkivering av individuell plan med programrådgjevarane.	04.02.19	Rektor BVO	Gjennomført: - sjå kommentar under.
	Sikre at slik gjennomgang av rutineane er tema på kvart kvartalsvise inntaksmøte.	29.04.19	Rektor BVO	Gjennomført: Det er lagt som eit eige punkt på møteplan som rådgivarane har kvar 14. dag og på plan for

				adm.møta knytt til nye inntak. Dette for å sikre at IP vert laga innan 3mnd og journalført i deltakarmappene
--	--	--	--	--

Mål/tiltak frå det politiske vedtaket	Tiltak	Frist	Ansvar	Status pr. 01.10
4. Sikrar at vurderingar som er gjort i samband med utarbeiding og evaluering av individuell plan i større grad blir dokumentert, slik at både samanhengar mellom mål og tiltak, og status for gjennomføring og måloppnåing blir tydeleggjort, samt at det i større grad blir tydeleggjort at deltakaren har bidratt i utarbeiding og evaluering av individuell plan	Gjennomgang av rutine for dokumentasjon av undervegsevaluering og sikre at dette vert lagt i deltakarmappa	01.05.19	Rektor BVO	Gjennomført: Det vert no ført notat frå undervegs-samtalane med deltakarane. Desse vert journalført i deltakarmappene.
	Innføre rutine om at deltakar sin medverknad vert dokumentert i evalueringsnotat	01.05.19	Rektor BVO	Gjennomført: Rutine innført – jf. punkt over.
	I kommunen si grunngjeving for innhaldet i introduksjonsprogrammet skal teksten tydeleg vise korleis tiltaka er tenkt å bidra til måloppnåing for den einkilde deltakar	04.02.19	Rektor BVO	Gjennomført: Standardtekst er teken bort og er erstatta med tekst som gjer greie for den einkilde deltakar sine tiltak som skal bidra til måloppnåing.

Mål/tiltak frå det politiske vedtaket	Tiltak	Frist	Ansvar	Status pr. 01.10
5. Sørger for at arbeidet med å sikre tilstrekkeleg kompetanse innan	Sikre integreringsperspektivet ved neste rullering av kompetanseutviklingsplan for grunnskulen	31.12.19	Kommunal-sjef OKI	Drøfting med organisasjonar gjennomført. Vert følgt opp i rullering av plan.

arbeid med flyktingar og integrering blir synleggjort i kompetanseplanar	Utarbeide eigen sektorovergripande kompetanseplan som vedlegg til integreringsplanen.	31.12.19	Kommunal-sjefar OKI og HSO	Arbeid påbegynt: Konkrete kompetansehevingstiltak er gjennomført.
--	---	----------	----------------------------	---

Mål/tiltak frå det politiske vedtaket	Tiltak	Frist	Ansvar	Status pr. 01.10
6. Lagar ein prioritert handlingsplan til kontrollutvalet innan 15.04.2019 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga	Eigen handlingsplan vert utarbeidd.	15.04.19	Rådmannen	Handlingsplan er følgt opp.

Bømlo kommune

Sekretariat for kontrollutvalet

Arkivsak: 216
Arkivnr: 2018/9-8
Sakshandsamar: Helge Inge Johansen

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Bømlo kommune	32/19	17.10.2019

Oppfølging av revisjonsrapport om selskapskontroll av Karmsund Havn IKS

Innleiing

Kommunestyret gjorde slikt vedtak i sak PS 80/18 Selskapskontroll av Karmsund Havn – revisjonsrapport» i møte 18.06.2018:

«Vedtak:

1. *Bømlo kommunestyre ber rådmannen gjennomføra betringsarbeid innafor tre områder, slik det går fram på side 22 i KPMG sin revisjonsrapport gjeldande selskapskontroll av Karmsund Havn IKS.*
2. *Kommunestyret henstiller om at Karmsund Hamn IKS følgjer opp tre tilrådingar med underpunkt gjeldande selskapet, jmf. side 22 i same rapport.*
3. *Kommunestyret ber om at det vert gjevne tilbakemelding til kontrollutvalet om korleis kommunestyrevedtaket vert følgt opp, innan 12 månader etter kommunestyret sitt vedtak.»*

Drøfting:

Sekretariatet har motteke svar frå Karmsund Havn 07.05.2019. Brev fra selskapet er vedlagt saka. Det er motteke tilbakemelding frå rådmannen i saka, dagsett 09.10.2019. Dette notatet er og vedlagt saka.

Av korrespondansen frå selskapet kjem det fram at dei tre tilrådingane er utført. I vedlagt skriv frå Havnedirektøren av 08.04.19, er det gjeve nærare omtale av kva som er gjort innafor tre oppfølgingspunkt. Sekretariatet gjer merksam på at det ikkje føreligg ytterlegare dokumentasjon enn ei verbal beskriving av at rutinane er på plass.

Kontrollutvalet må ut i frå svarbrev fra selskapet og rådmannen vurdere kva tilrådingpunkt som ein vil ha ei ny tilbakemelding på eller om dette er tilfredstillande og kan lukkast.

Besøksadresse: Agnes Mowinckelsgt. 5 - Postadresse: Postboks 7900. 5020 Bergen - Telefon 55 23 90 00

Mobil - E-postadresse: helge.inge.johansen@hfk.no eller kontrollutvalet@hfk.no

Bankgironr. 5201 06 74239 - Foretaksnr. NO 938 626 367 mva.

Konklusjon:

Sekretariatet tilrår at kontrollutvalet lukker denne saka, med mindre ein då ønskjer å få dokumentert innkjøpsrutinane, rutinar for kontraktsoppfølging m.m.

Forslag til vedtak

Kontrollutvalet takkar for tilbakemeldinga frå rådmann og selskapet, og vel å lukka saka.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Helge Inge Johansen
spesialrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Vedlegg

- 1 Oppfølging og tilbakemelding på selskapskontroll av Karmsund Havn IKS - brevfrå selskapet
- 2 Sak 08/19 til Havnestyret i Karmsund Havn IKS
- 3 Særutskrift frå Havnerådet - Oppfølging av revisjonsrapport om selskapskontroll av Karmsund Havn IKS
- 4 Oppfølging av revisjonsrapport om selskapskontroll av Karmsund Havn IKS - tilbakemelding frå rådmann

Bømlo kommune

Karmsund Havn IKS
Killingøy, 5515 Haugesund
Postboks 186, 5501 Haugesund
T: +47 52 70 37 50
F: +47 52 70 37 69
E: postmottak@karmsund-havn.no
Org nr: 963 706 820

Vår ref:	Saksbehandler	Dato
2018/84 13	Heidi S. Nymann	07.05.2019
Deres ref:		

Sak til Bømlo kommunestyre - oppfølging og tilbakemelding på selskapskontroll - rapport - Karmsund Havn IKS

Viser til særutskrift fra Bømlo kontrollutval fra møte 22.mai 2018 hvor sak 25/18 Selskapskontroll – rapport – Karmsund Havn IKS ble behandlet.

Av vedtaket fremgår det i pkt. 3 at kommunestyret ønsker tilbakemelding via kontrollutvalget om hvordan kommunestyrevedtaket er fulgt opp, innen 12 måneder etter kommunestyrets vedtak.

Vedlagt følger Sak 08/19 som ble behandlet i Havnerådsmøte den 25.04.19. Av saken fremkommer hvordan kommunestyrevedtaket er fulgt opp. Vedlagt følger også særutskrift av havnerådets vedtak i samme sak, hvor det fremkommer at orienteringen som tilbakemelding på selskapskontrollen skal oversendes kontrollutvalgene i Karmsund Havns eierkommuner.

Med hilsen

Heidi S. Nymann
Forvaltningssjef

Kopi til:
Kontrollutvalgene - Toril Hallsjø
Sonja Hellen Sele
Geir E. Aga
Odd Harald Hovland

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen håndskrevet signatur.

08.04.2019

Sak 08/19 Oppfølging av selskapskontroll

Innledning

Etter vedtak i kontroll- og kvalitetsutvalget i Karmøy kommune 29.11.17 gjennomførte KPMG en selskapskontroll med forvaltningsrevisjon i Karmsund Havn IKS. Selskapskontrollen ble gjennomført i et samarbeid mellom kontrollutvalgene i Karmøy, Haugesund, Tysvær, Sveio, Bømlo og Bokn kommuner.

Det ble utarbeidet en rapport fra selskapskontrollen fra KPMG, datert mai 2018 (vedlegg 1) som ble tilsendt Karmsund Havns eierkommuner. I rapporten fremgikk det ingen avvik, men det ble funnet mulige forbedringsområder som resulterte i at det ble gitt noen anbefalinger til selskapet. Karmsund Havn IKS eierkommuner gav etter dette tilbakemelding i brev form med instruks om å følge opp funnene i selskapskontrollen (vedlegg 2-7).

Problemanalyse:

Det ble i selskapskontrollen gitt følgende anbefalinger til Karmsund Havn IKS:

1. Karmsund Havn IKS bør oppdatere sine anskaffelsesrutiner etter gjeldende regelverk i lov og forskrift om offentlige anskaffelser.
2. Karmsund Havn IKS bør i større grad formalisere og gjøre kjent rutiner for kontraktsoppfølging for å redusere personsårbarhet i sin styring og kontroll med selskapets kontrakter. Herunder
 - a) Opprette og holde oppdatert et avtaleregister som gir oversikt over alle selskapets inngåtte avtaler samt hvem som har roller og ansvar knyttet til den enkelte avtale.
 - b) Definere roller og ansvar som inngår i kontraktsoppfølging, herunder gjøre skriftlig fungerende praksis for kontraktsoppfølging i dag som selskapet vurderer som hensiktsmessig.
3. Karmsund Havn IKS bør i større grad formalisere sine rutiner og maler for styring i alle faser av investeringsprosjekter.

Karmsund Havn IKS har siden forvaltningsrevisjonen jobbet aktivt med å følge opp anbefalingene i rapporten. Anbefalingene er nå innarbeidet i vår daglige drift på følgende måte:

1. Havnestyret vedtok i HSAK 10/14 å innføre innkjøpsrutiner for Karmsund Havn, og selskapet har benyttet disse rutinene ved alle havnens anskaffelser. 01.01.2017 trådte nytt regelverk om offentlige anskaffelser i kraft, og gjelder for anskaffelser som kunngjøres etter dette tidspunktet. Havnens innkjøpsrutiner er nå revidert på bakgrunn av innføringen av nytt regelverk på området, og de reviderte innkjøpsrutinene ble vedtatt av havnestyret i HSAK 50-18.
2. Karmsund Havn IKS har arbeidet med å gjøre kjent rutiner for kontraktsoppfølging for å redusere personsårbarhet i styring og kontroll av selskapets kontrakter. Dette er gjort ved at havnen har:
 - a) utarbeidet et avtaleregister som gir oversikt over inngåtte avtaler samt hvem som har ansvaret for å følge avtalene opp
 - b) definert roller og ansvar som inngår i kontraktsoppfølging og laget en skriftlig rutine for kontraktsoppfølging.
3. Av rapporten fra selskapskontrollen fremgår det at når det gjelder prosjektstyring generelt, er det vurdert at byggeprosjekter framgår som godt ivaretatt, men at det samtidig er høy personsårbarhet. Det fremgår også at for å redusere personsårbarhet bør det arbeides videre med å formalisere og gjøre kjent selskapets rutinedokumenter og maler for prosjektstyring som del av selskapets nye kvalitetssystem. Alle rutiner og maler som omhandler prosjektstyring, er nå publisert i vårt kvalitetssystem UniSea. Dette vil redusere personsårbarhet.

Havnedirektørens kommentarer og konklusjon:

Havnedirektøren har opplevd prosess med KPMG som god og lærerik, og anbefalingene som har fremkommet i rapport fra selskapskontroll har vært nyttige for den videre utvikling av selskapet.

Karmsund Havn IKS anser nå at anbefalingene fra rapport fra selskapskontroll er gjennomført og implementert i organisasjonen.

Havnestyret behandlet saken i møte den 03.04.19 i HSAK 20/19, og fattet følgende vedtak:

Havnestyret tar saken til orientering, og oversender saken til Havnerådet for orientering.

KARMSUND
HAVN

Forslag til vedtak:

Havnerådet tar saken til orientering, og vedtar å oversende denne orienteringen som tilbakemelding på selskapskontrollen til kontrollutvalgene i Karmsund Havns eierkommuner.

Tore Gautesen
Havnedirektør

Heidi Nymann
Forvaltningssjef

Vedlegg 1 - Rapport fra selskapkontroll
Vedlegg 2 - 8 - Brev til eierkommunene

**Karmsund Havn IKS
Havnerådet**

Dato: 07.05.19

SÆRUTSKRIFT
av havnerådets møteprotokoll

Havnerådet i Karmsund Havn IKS avholdt møte den 25. april 2019.
Av i alt 4 stemmeberettigede medlemmer, deltok 4 i behandling av saken.

Sak 08/19 Oppfølging av selskapskontroll

Vedtak:

Havnerådet tar saken til orientering, og vedtar å oversende denne orienteringen som tilbakemelding på selskapskontrollen til kontrollutvalgene i Karmsund Havns eierkommuner.

Havnerådet ønsker å legge til at de er svært fornøyde med rapporten og administrasjonens oppfølging av dens innhold.

Haugesund, 07.05.19

Rett utskrift bekreftes:

Tore Gautesen
Havnedirektør

INTERNT NOTAT

Notat til: Kommunestyret
Notat frå: Geir Ebbesvik Aga
Dato: 09.10.2019
Arkivsak: 2012/168-25333/2019-521

SELSKAPSKONTROLL KARMSUND HAVN - OPPFØLGING

Viser til sak ps KS 80/18 i kommunestyret 18.06.2018.

I rapporten KPMG har laga etter selskapskontroll av Karmsund hamn blir det gitt ein del tilrådingar. Desse går fram av del 5 i rapporten og tilrådingane lyder slik:

Anbefalinger til eierkommunene

Eierskapskontrollen har vært avgrenset til å undersøke i hvilken grad eierkommunene følger opp sine eierinteresser i Karmsund Havn IKS i samsvar med eierkommunenenes eierstrategi for selskapet og sentrale krav og normer til godt eierskap.

Vår vurdering er at eierstrategien og sentrale krav og normer til godt eierskap i all hovedsak er etterlevd. I forhold til undersøkte KS-anbefalinger om god eierstyring, selskapsledelse og kontroll, er det avdekket forbedringspunkter i forhold til tre anbefalinger:

- ✓ *Anbefalingen "Obligatorisk opplæring av og informasjon til folkevalgte" er delvis innfridd. Eierkommunene har for valgperioden delvis gjennomført opplæring av folkevalgte som inkluderer eierstyring.*
- ✓ *Anbefaling "Utarbeidelse av eierskapsmeldinger" er delvis innfridd. Vi vurderer at kommunene, med unntak av Bokn kommune, i tråd med KS-anbefalinger har fastsatt overordnede prinsipper for sitt eierskap ved å utarbeide eierskapsmelding for sine selskaper. Videre at sentrale anbefalte punkter inngår i disse, samt spesifikk omtale av Karmsund Havn IKS. Kommunene fastsetter ikke overordnede prinsipper for sitt eierskap hvert år, som KS anbefalingene tilsier.*
- ✓ *Anbefalingen "Utarbeidelse av etiske retningslinjer", herunder at "Eier bør påse at selskapsstyrene utarbeider, og jevnlig reviderer, etiske retningslinjer for selskapsdriften", er delvis innfridd. Etiske retningslinjer er etablert i selskapet og vi peker på at eiere bør påse at disse blir jevnlig revidert.*

Der hvor tiltak ikke alt er satt i verk, anbefaler vi at det iverksettes tiltak for å gjøre utbedringer på de nevnte forbedringsområder.

Når det gjelder rapportering av selskapets resultater og utvikling er vår anbefaling at eierkommunene følger opp at Karmsund Havn IKS rapporterer i henhold til eiers krav.

Anbefalinger til Karmsund Havn IKS

Våre anbefalinger til Karmsund Havn IKS er:

1. *Karmsund Havn IKS bør oppdatere sine anskaffelsesrutiner etter gjeldende regelverk i lov og forskrift om offentlige anskaffelser.*
2. *Karmsund Havn IKS bør i større grad formalisere og gjøre kjent rutiner for kontraktsoppfølging for å redusere personsårbarhet i sin styring og kontroll med selskapets kontrakter. Herunder*
 - a) *Opprette og holde oppdatert et avtaleregister som gir oversikt over alle selskapets inngåtte avtaler samt hvem som har roller og ansvar knyttet til den enkelte avtale.*
 - b) *Definere roller og ansvar som inngår i kontraktsoppfølging, herunder gjøre skriftlig fungerende praksis for kontraktsoppfølging i dag som selskapet vurderer som hensiktsmessig.*
3. *Karmsund Havn IKS bør i større grad formalisere sine rutiner og maler for styring i alle faser av investeringsprosjekter.*

Kommunestyret følgde opp og gjorde slikt vedtak:

1.
Bømlo kommunestyre ber rådmannen gjennomføra betringsarbeid innafor tre områder, slik det går fram på side 22 i KPMG sin revisjonsrapport gjeldande selskapskontroll av Karmsund Havn IKS.
2.
Kommunestyret henstiller om at Karmsund Hamn IKS følgjer opp tre tilrådingar med underpunkt gjeldande selskapet, jmf. side 22 i same rapport.
3.
Kommunestyret ber om at det vert gjevne tilbakemelding til kontrollutvalet om korleis kommunestyrevedtaket vert følgt opp, innan 12 månader etter kommunestyret sitt vedtak.

Under følgjer tilbakemelding frå rådmannen.

Pkt 1.

KPMG skriv: Vår vurdering er at eierstrategien og sentral kra vog normer tol godt eierskap i all hovudsak er etterlevd. Dette samsvarar med rådmannen sin vurdering.

Det blir peika på tre forbetningspunkt. Utgangspunktet for kommunen si tilnærming må vere at dette er eit IKS kor vi kan ha styreplass eventuelt varamedlem til styret og at alle ordførarane er medlem i Hamnerådet. Det er gjennom desse to organa vi først og fremst kan påverke utvikling av selskapet.

Bømlo kommune

I tillegg er det eigarmøte kor både ordførar og rådmann tek del. Slike møte blir avvikla to gonger kvart år. Dette «organet» har ingen formell funksjon. Det skal sikre breiare forankring av dei prioriteringar som skal gjerast.

Obligatorisk opplæring av og informasjon til folkevalde

Dette punktet har kommunen oppfylt. Vi skal ha folkevaldopplæring for det nye kommunestyret i november 2019. Innhaldet i desse møta styrer kommunen sjølv, og det vil her vere ein sekvens om kommunen sitt eigarskap.

Utarbeiding av eigarskapsmeldingar

Det går fram av rapporten at Bømlo kommune har fastsett overordna prinsipp for sitt eigarskap. Vi har også utarbeidd eigarskapsmelding. Det er likevel eit forbetningspunkt at slike meldingar blir sett i betre system slik at vi sikrar at vi får ein meir laupande vurdering av vårt eigarskap i ulike selskap, også Karmsund havn IKS. Dette vil rådmannen følgje opp overfor nytt kommunestyre. Når det gjeld dette selskapet spesielt, har vi nettopp vore gjennom ein større strategidiskusjon kor mellom anna vedtekter vart endra og slik sett har dei folkevalde har høve til å ta aktivt del i korleis kommunen skal utøve sitt eigarskap i dette selskapet.

Utarbeiding av etiske retningslinjer

Bømlo kommune har egne etiske retningslinjer som også gjeld for våre valde representantar. Desse retningslinjene gjeld også når ein er utpeikt frå Bømlo kommune til å sitje i styrer og råd kor kommunen har eigarskap.

Dette selskapet har etiske retningslinjer. Det ligg til styret i selskapet å sjå til at dei etiske retningslinjene blir revidert med jamne mellomrom. Det er ingen styringslinje frå rådmann til våre valde representantar, men rådmannen finn det rett å minne vårt styremedlem om at eigaren (Bømlo kommune) vil at det skal vere fokus på dette.

Rådmannen vil også følgje dette opp i eigarmøte utan at dette kan legge direkte føringar på styre eller hamnerådet sitt arbeid.

Pkt 2

Henstillinga er gjort og tilbakemeldinga frå Karmsund hamn følgjer saka.

Pkt 3

Tilbakemeldinga frå Karmsund hamn og dette notatet er ei oppfølging av dette punktet.

Bømlo kommune

Sekretariat for kontrollutvalet

Arkivsak: 217
Arkivnr: 2019/36-2
Sakshandsamar: Helge Inge Johansen

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Bømlo kommune	33/19	17.10.2019

Forvaltningsrevisjon innan vedtaksoppfølging og internkontroll - statusmelding frå Deloitte

Bakgrunn for saka:

Kontrollutvalet gjorde slikt vedtak i møte 09.05.19, sak PS 25/19:

«Vedtak

1. *Kontrollutvalet ber Deloitte AS gjennomføra forvaltningsrevisjon innan vedtaksoppfølging og internkontroll, inkl. spørjeundersøking*
2. *Eventuelt korrigerert prosjektplan vert å sende sekretariatet innan 01.06.2019. Kontrollutvalet gjev utvalsleiar i samråd med sekretariatet fullmakt til å godkjenne endeleg prosjektplan.*
3. *Kontrollutvalet ønskjer at revisjonsrapporten, ferdig verifisert og inkludert rådmannen sin uttale, kan handsamast i første møte i 2020.»*

Av den godkjende prosjektplanen går det fram at føremålet med forvaltningsrevisjonen er:

«Føremålet med forvaltningsrevisjonen vil vere å undersøke og vurdere om Bømlo kommune har system og rutinar som sikrar tilfredsstillande vedtaksoppfølging og god internkontroll. Revisjonen er kjent med at kommunen har implementert Compilo som kvalitetssystem, og undersøkinga knytt til internkontroll vil ta utgangspunkt i dette.»

Med bakgrunn i prosjektet sitt føremål har revisjonen formulert følgjande problemstillingar:

1. I kva grad er det etablert system og rutinar for oppfølging og iverksetjing av politiske vedtak?

- a) Har kommunen etablert system for registrering av politiske vedtak, som også dokumenterer status for oppfølging/iverksetjing?

Besøksadresse: Agnes Mowinckelsgt. 5 - Postadresse: Postboks 7900. 5020 Bergen - Telefon 55 23 90 00

Mobil - E-postadresse: helge.inge.johansen@hfk.no eller kontrollutvalet@hfk.no

Bankgironr. 5201 06 74239 - Foretaksnr. NO 938 626 367 mva.

- b) Er ansvar for oppfølging av politiske vedtak tydeleg fordelt?
- c) I kva grad er det etablert rutinar for å avklåre/tolke politiske vedtak dersom noko er uklårt?
- d) Har kommunen rutinar for å rapportere på vedtaksoppfølging til politisk nivå, under dette rutinar for å rapportere om eventuelle uventa hendingar, avvik eller kapasitetsutfordringar som påverkar iverksetjinga/oppfølginga av vedtaka?

2. Har kommunen etablert eit tilfredsstillande system for internkontroll?

- a) Dekker kvalitetssystemet Compilo, ev andre system for internkontroll, sentrale sider knytt til krav til internkontroll slik som:
 - i) Skildring av verksemda sine hovudoppgåver, mål og organisering
 - ii) Risikovurderingar
 - iii) Rutinar og prosedyrar for arbeidsprosessar
 - iv) Kontrollaktivitetar (avviksmeldesystem, oppfølging)
 - v) Rutinar for å evaluere og forbetre internkontrolltiltaka
- b) I kva grad er kvalitetssystemet Compilo implementert og nytta av alle einingane/tenestene i kommunen?
- c) I kva grad har dei tilsette tilstrekkeleg kunnskap om korleis kvalitetssystemet Compilo skal nyttast for å sikre god internkontroll?
- d) Er det etablert rutinar for oppfølging av at bruken av kvalitetssystemet fungerer slik det var tenkt innanfor kommunen sine einingar/tenesteområde?

Drøfting:

I dette møtet vil Deloitte orientere om status og framdrift så langt i prosjektet.

Konklusjon:

Dersom det ikkje kjem fram særskilte opplysningar, som t.d. krev justering ift. prosjektplan eller leveringstid, vert det tilrådd at kontrollutvalet tar informasjonen til orientering.

Forslag til vedtak

Informasjonen vart teken til orientering

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Helge Inge Johansen
spesialrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Bømlo kommune

Sekretariat for kontrollutvalet

Arkivsak: 216
Arkivnr: 2015/77-11
Sakshandsamar: Helge Inge Johansen

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Bømlo kommune	34/19	17.10.2019

Vurdering om Deloitte AS er uavhengig i høve Bømlo kommune

Samandrag:

I samsvar med forskrift om revisjon (revisjonsforskrifta) § 12 skal oppdragsansvarleg revisor for kommunar og fylkeskommunar ha ført ein heiderlegandel. Oppfølging av dette kravet ligg til kontrollutvalet, jamfør merknader til nemnte paragraf.

Jmf. revisjonsforskrifta § 15 skal oppdragsansvarleg revisor kvart år, og elles ved behov, gje ei skriftleg eigenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalet.

Ansvarleg revisor hjå Deloitte AS, Else Holst-Larsen, har sendt over ei slik eigenvurdering (sjå vedlegg til saka).

Drøfting:

I kontrollutvalsforskrifta § 4 heiter det:

§ 4. Tilsyn og kontroll

Kontrollutvalget skal føre det løpende tilsyn og kontroll med den kommunale eller fylkeskommunale forvaltningen på vegne av kommunestyret eller fylkestinget, herunder påse at kommunen eller fylkeskommunen har en forsvarlig revisjonsordning.

Som det går fram av denne forskrifta har kontrollutvalet ansvar for å sjå til at kommunen har ei forsvarleg revisjonsordning. Kontrollutvalet si handsaming av ansvarleg revisor si eigenvurdering, vil vera ein lekk i å sjå til at kommunen har ei forsvarleg revisjonsordning.

Besøksadresse: Agnes Mowinckelsgt. 5 - Postadresse: Postboks 7900. 5020 Bergen - Telefon 55 23 90 00

Mobil - E-postadresse: helge.inge.johansen@hfk.no eller kontrollutvalet@hfk.no

Bankgironr. 5201 06 74239 - Foretaksnr. NO 938 626 367 mva.

Konklusjon:

Deloitte AS har lagt fram eigenerklæringa om at dei er uavhengig. Ut frå dei opplysningane som framkjem i eigenerklæringa frå Else Holst-Larsen, kan ikkje sekretariatet sjå at det er noko som tilseier at Deloitte AS ikkje er uavhengig i høve Bømlo kommune. Else Holst-Larsen stadfester i epost dagsett 10.10.2019 at det ikkje er levert andre tenester til Bømlo kommune. Sekretariatet tilrår at eigenerklæringa vert teken til etterretning.

Forslag til vedtak

Eigenerklæringa frå ansvarlig revisor Else Holst-Larsen vedrørande om at Deloitte AS er uavhengig i høve Bømlo kommune, vert teken til etterretning.

Hogne Haktorsen
kontrollsjef

Helge Inge Johansen
spesialrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Vedlegg

- 1 Egenvurdering om Deloitte AS er uavhengig i høve Bømlo kommune

Til kontrollutvalget Bømlo kommune

23. april 2019

Vurdering av uavhengighet

Innledning

Ifølge forskrift om revisjon § 15 skal oppdragsansvarlig revisor minimum hvert år avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget.

Krav til uavhengighet og objektivitet gjelder også for revisors medarbeidere, men det er kun oppdragsansvarlige revisorer som plikter å legge fram en skriftlig vurdering for kontrollutvalget. Ved Deloitte's planlegging av oppdraget vil vurdering av uavhengigheten til hver enkelt revisor i kommunens revisjonsteam inngå som et eget punkt i planleggingen. Oppdragsansvarlig revisors skriftlige egenvurdering skal ligge som et vedlegg til denne vurderingen.

Både kommuneloven (§ 79) og forskrift om revisjon (kap. 6) setter krav til revisors uavhengighet. Kravene er nærmere beskrevet nedenfor.

Lovens og forskriftens krav til uavhengighet

I flg. Kommuneloven § 79 og § 13 i forskrift om revisjon kan den som foretar revisjon ikke:

1. være ansatt i andre stillinger i kommunen eller i virksomhet som kommunen deltar i
2. være medlem av styrende organer i virksomhet som kommunen deltar i
3. delta i, eller ha funksjoner i annen virksomhet, når dette kan føre til at vedkommendes interesser kommer i konflikt med interessene til oppdragsgiver, eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til den som foretar revisjon
4. ha nærstående (ektefelle, samboer, nære slektninger), som har slik tilknytning til revidert at det kan svekke revisors uavhengighet og objektivitet.

I tillegg stiller loven § 79 og forskriften § 14 følgende begrensninger:

5. revisor kan ikke utføre rådgivnings- eller andre tjenester der dette er egnet til å påvirke eller reise tvil om revisors uavhengighet og objektivitet
6. revisor kan ikke yte tjenester som hører inn under den revisjonspliktiges (dvs. kommunens) egne ledelses- og kontrolloppgaver
7. revisor kan ikke opptre som fullmektig for den revisjonspliktige, unntatt ved bistand i skattesaker etter domstoloven

8. det må ikke foreligge andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet ved gjennomføring av revisjonsoppgavene

Revisors egenvurdering av punktene ovenfor

Pkt. 1: Ansettelsesforhold	<i>Undertegnede har ikke ansettelsesforhold i andre stillinger enn i revisjonsselskapet.</i>
Pkt. 2: Medlem i styrende organer	<i>Undertegnede er ikke medlem av styrende organer i noen virksomhet som kommunen deltar i.</i>
Pkt. 3: Delta eller inneha funksjoner i annen virksomhet, som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit	<i>Undertegnede deltar ikke i eller innehar funksjoner i annen virksomhet som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit til rollen som revisor.</i>
Pkt. 4: Nærstående	<i>Undertegnede har ikke nærstående som har tilknytning til Bømlo kommune som har betydning for min uavhengighet og objektivitet.</i>
Pkt. 5: Rådgivnings- eller andre tjenester som er egnet til å påvirke revisors habilitet	<p><i>Undertegnede bekrefter at det for tiden ikke ytes rådgivnings- eller andre tjenester overfor Bømlo kommune som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.</i></p> <p><i>Før slike tjenester utføres av Deloitte AS foretas en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art i forhold til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med bestemmelsen i forskriften § 14, skal revisor ikke utføre tjenesten. Hvert enkelt tilfelle må vurderes særskilt.</i></p> <p><i>Revisor besvarer daglig spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Paragrafen sier at også slike veiledninger må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger.</i></p>
Pkt. 6: Tjenester under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver	<i>Undertegnede bekrefter at det for tiden ikke ytes tjenester overfor Bømlo kommune som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.</i>

Pkt. 7: Opptre som fullmektig for den revisjonspliktige	<i>Undertegnede bekrefter at verken revisor eller Deloitte AS for tiden opptrer som fullmektig for Bømlo kommune.</i>
Pkt. 8: Andre særegne forhold	<i>Undertegnede kjenner ikke til andre særegne forhold som er egnet til å svekke tillitten til min uavhengighet og objektivitet.</i>

Med vennlig hilsen
Deloitte

Else Holst-Larsen
Statsautorisert revisor

Bømlo kommune

Sekretariat for kontrollutvalet

Arkivsak: 216
Arkivnr: 2015/71-68
Sakshandsamar: Helge Inge Johansen

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Bømlo kommune	35/19	17.10.2019

Deloitte presenterer revisjonsplan for 2019

Bakgrunn for saka:

Kontrollutvalet i Bømlo kommune har ansvar for at det vert gjennomført rekneskapsrevisjon i kommunen, jf. kommunelova § 77.4, der det m.a. står:

«Kontrollutvalget skal påse at kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte.»

Vidare har kontrollutvalet ansvar for å sjå til at kommunen har ei forsvarleg revisjonsordning, jf. forskrift om kontrollutvalg § 4, der det m.a. står:

«Kontrollutvalget skal føre det løpende tilsyn og kontroll med den kommunale eller fylkeskommunale forvaltningen på vegne av kommunestyret eller fylkestinget, herunder påse at kommunen eller fylkeskommunen har en forsvarlig revisjonsordning.»

Drøfting:

Kontrollutvalet si handsaming av revisjonsplan for 2019, vil vera ein ledd i å sjå til at kommunen sine rekneskapar vert revidert på ein tryggande måte og at kommunen har ei forsvarleg revisjonsordning. Sekretariatet har motteke revisjonsplan for 2019 og den ligg ved saka.

Slik sekretariatet ser det, bør kontrollutvalet få høve til å koma med innspel til fokusområde i interimrevisjonen som skal gjennomførast denne hausten, dersom dei ønskjer det, sjølv om det er revisjonen som fastset den endelege revisjonsplanen.

Etter planen skal interimrevisjonsrapport leggjast fram for kontrollutvalet til handsaming i siste møte dette året.

Besøksadresse: Agnes Mowinckelsgt. 5 - Postadresse: Postboks 7900. 5020 Bergen - Telefon 55 23 90 00

Mobil - E-postadresse: helge.inge.johansen@hfk.no eller kontrollutvalet@hfk.no

Bankironr. 5201 06 74239 - Foretaksnr. NO 938 626 367 mva.

Konklusjon:

Dersom det ikkje kjem fram noko spesielt i møtet vert det tilrådd at kontrollutvalet tar informasjonen frå Deloitte AS til orientering.

Forslag til vedtak

Kontrollutvalet tar revisjonsplanen for 2019 frå Deloitte AS til orientering

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Helge Inge Johansen
spesialrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Vedlegg

1 Revisjonsplan 2019 - Bømlo kommune

Revisjonsplan regnskapsrevisjon 2019

Else Holst-Larsen

Innhold

Presentasjon av revisjonsplan

Partner introduksjon	4
Ansvarsområde for kontrollutvalget	5
En oversikt over vår revisjon	6
Vesentlighet	7
Vesentlige risikoområder	8
Tids- og kommunikasjonsplan	9
Revisjonskvalitet	10

Faglige oppdateringer

Endring i lover og regler	12
---------------------------	----

Appendiks

Ansvar vedrørende misligheter og uttalelser fra ledelsen	14
Uavhengighet	16
Revisjonsteam	17
Revisjonsplan	18

Presentasjon av revisjonsplan

Innledning

Nøkkelbudskapet i denne presentasjonen

Revisjonskvalitet er vår prioritet nummer en. Vi planlegger vår revisjon med fokus på revisjonskvalitet og har følgende målsettinger for denne revisjonen:

- En robust utfordring av de viktigste vurderingene som tas i forbindelse med utarbeidelse av årsregnskapet.
- En god forståelse av internkontroll miljøet hos kommunen.
- En godt planlagt og utført revisjon som tidsriktig diskuterer relevante observasjoner med ledelsen og kontrollutvalget.

Sentrale momenter i presentasjonen:

Fokusområder

Risiko for vesentlige feil i regnskapet er primært knyttet til pensjonsberegning, etterlevelse av innkjøpsreglement og aktivering vs kostnadsføring i investeringsregnskapet.

Internkontroll

Vi bygger på kommunens interne kontroll struktur der dette er effektivt og hensiktsmessig. Dette inkluderer vurdering av ledelsens overvåkningskontroller.

Endringer i lovgivningen

- Ikrafttredelse ny kommunelov 1.7.2019

Vårt revisjonskvalitetsløfte

Kvaliteten og særpreget i vår revisjon er av stor betydning for oss. Viktige elementer i vår levering er:

- hvordan vi sikrer at teamet leverer den beste kvaliteten i revisjonen i alle ledd;
- hvordan vi kommuniserer med dere gjennom året;
- hvilke observasjoner og innspill vi kommuniserer om kvaliteten i kontrollmiljøet, systemer og revisjonsrisiko.

Ansvarsområder for kontrollutvalget

Hvordan oppfylle

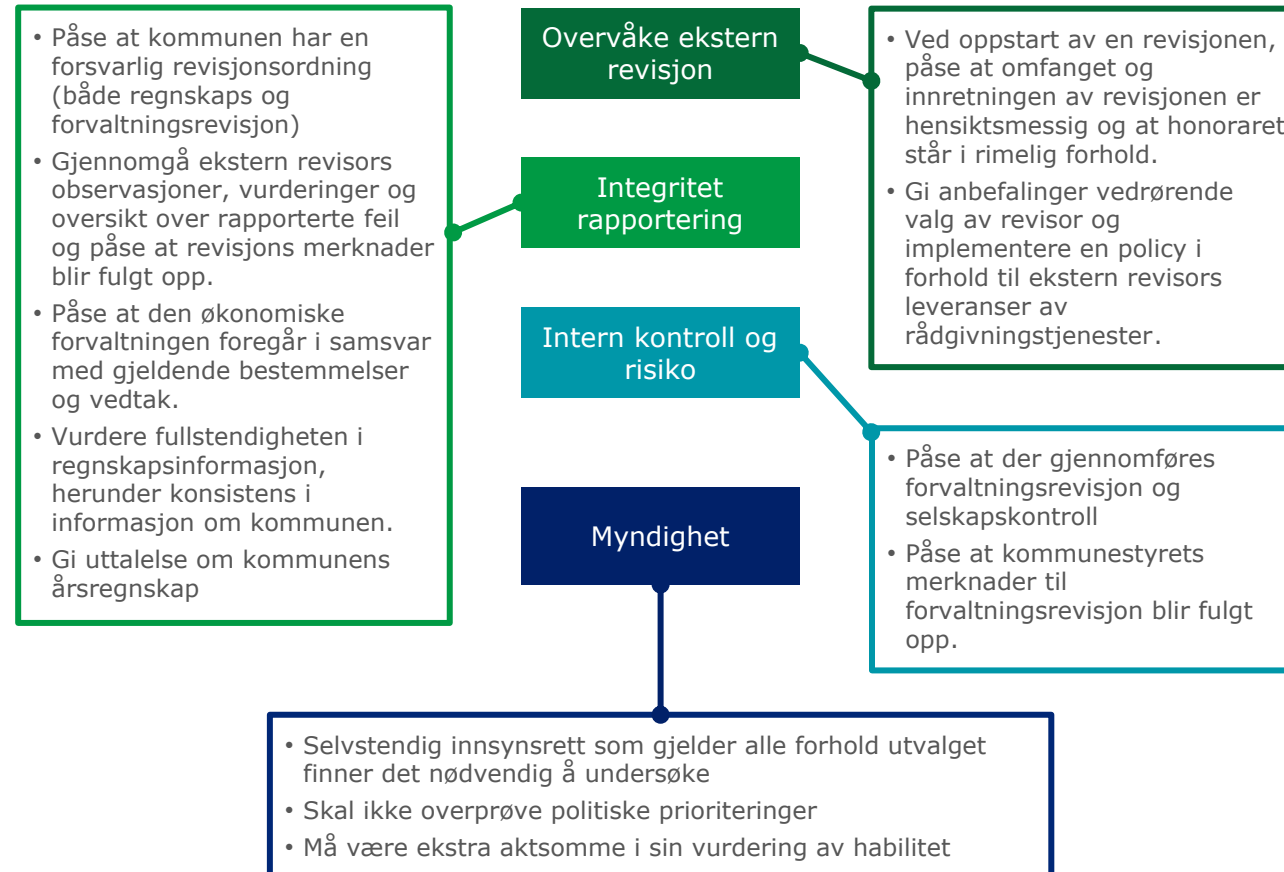
Hovedformålet med revisors interaksjon med kontrollutvalget:

- Tydelig kommunikasjon av planlagt omfang for revisjon av årsregnskapet
- Kommunisere tidsriktig vesentlige observasjoner fra revisjonen som er av betydning for kontrollutvalgets rolle i forhold til å overvåke prosessen vedrørende finansiell rapportering
- Gi kontrollutvalget annen informasjon som kan være til hjelp for utvalget i dets arbeid

I presentasjonen benyttes dette symbolet for å gjøre kontrollutvalget oppmerksom på viktige områder som bør dekkes gjennom utvalgets arbeid

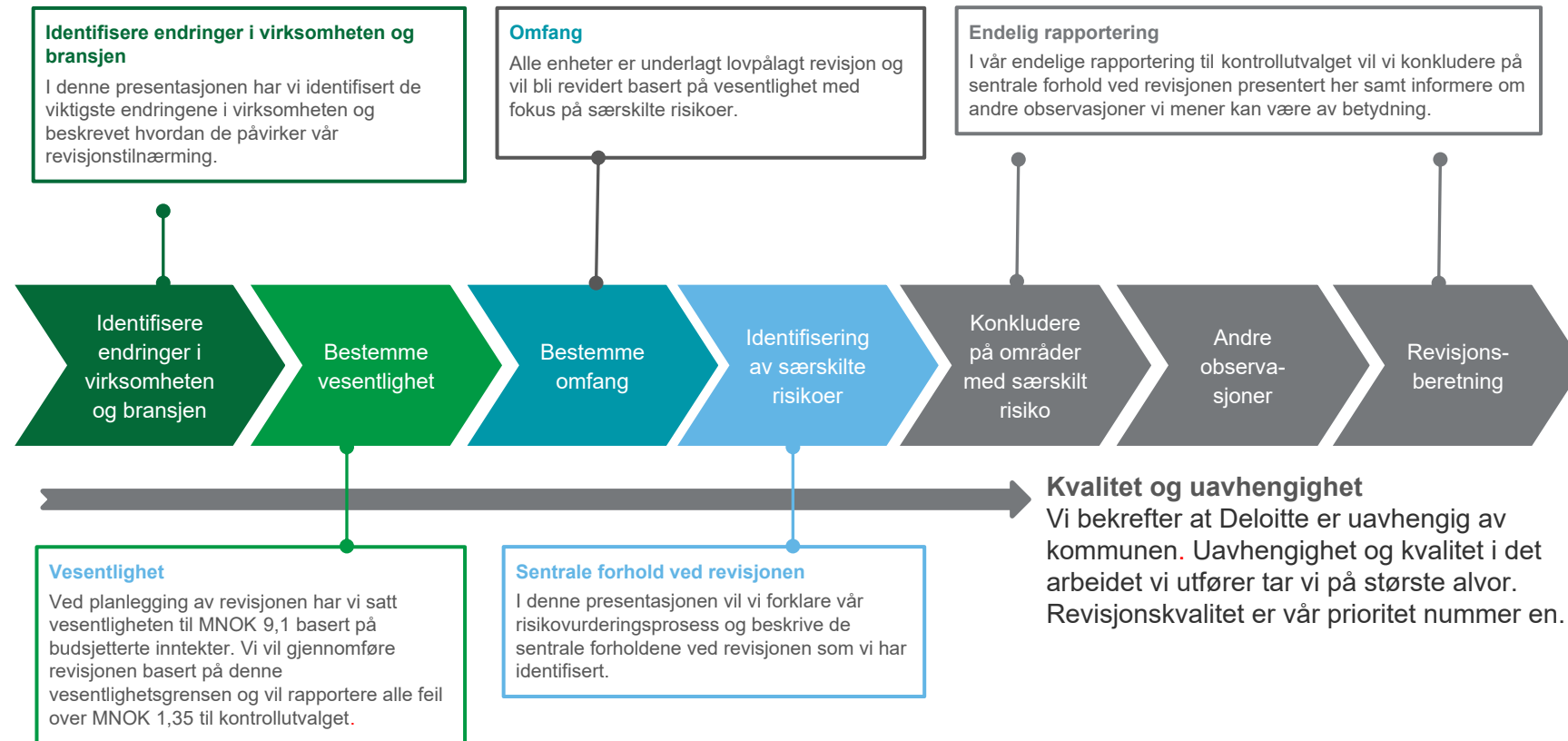

Vi har listet opp noen av kjerneområdene som et kontrollutvalg er ansvarlig for og vil gjennom presentasjonen påpeke hvor det er viktig informasjon som vil kunne støtte kontrollutvalgets arbeid.

En oversikt over vår revisjon

Skreddersøm

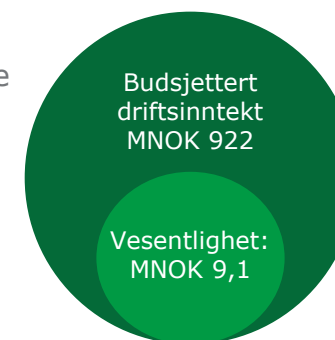
Vesentlighet

Vår tilnærming til vesentlighet

Basis for beregning-benchmark

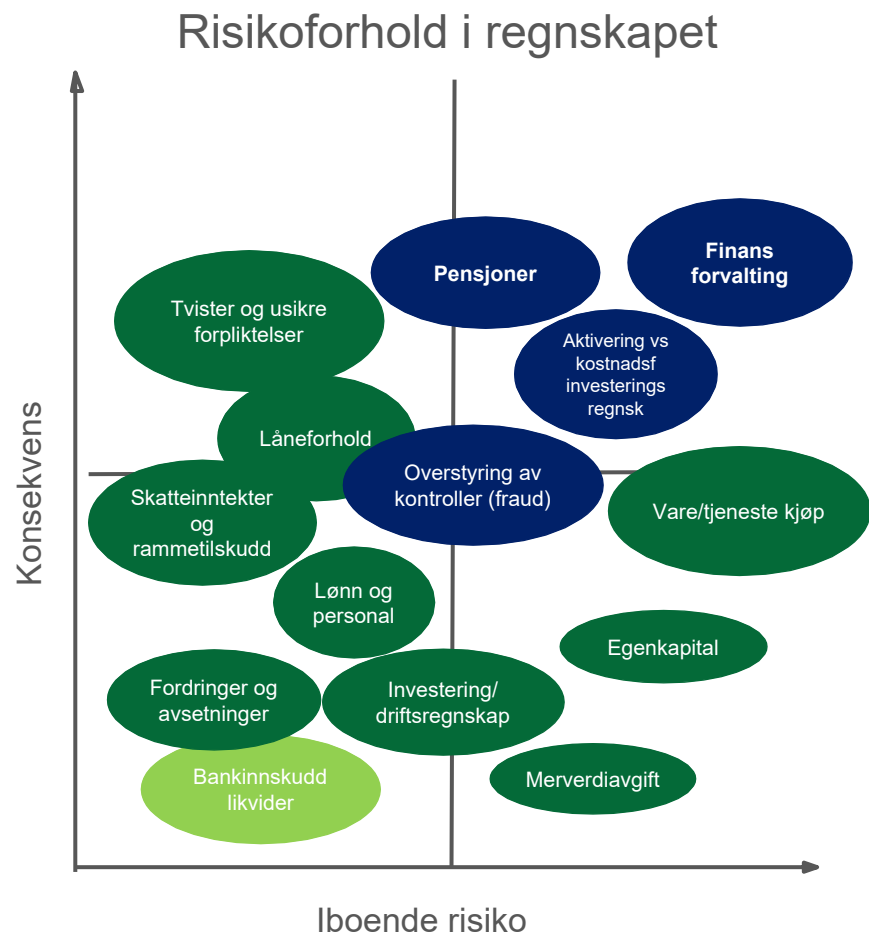
- Vi har beregnet en foreløpig vesentlighet til å være MNOK 9,1. Denne vurderingen er basert på profesjonelt skjønn, kravene i revisjonsstandardene og finansielle nøkkeltall relevante for brukere av regnskapet.
- Vi har benyttet 0,9 % av budsjettert driftsinntekt som grunnlag for beregning av vesentlighetsgrensen.
- Driftsinntektene er en viktig driver for kommunens virksomhet.
- Vi vil rapportere alle ikke korrigerede feil over MNOK 1,35.
- Vi vil rapportere feil under denne grensen dersom vi mener at feil er vesentlig basert på type feil (eksempelvis kvalitativ vesentlighet).

Rapportering til ledelse og kontrollutvalg

Selv om vesentlighet er en vurdering som revisjonspartner foretar, må kontrollutvalget ha en selvstendig oppfatning med hensyn til om de er komfortable med denne i forhold til omfanget av revisjonen.

Vesentlige risikoområder

Vesentlige risikoforhold

- Risikokartet oppsummerer forhold som krever stor fokus i vår revisjon
- De "blå" risikoforholdene er tema med høy iboende risiko og store beløp. Iboende risiko vurderes som høy ved
 - Stor grad av skjønn
 - Ikke rutinemessige transaksjoner/ vurderinger
 - Komplekse transaksjoner/regler
- Risiko relatert til engangshendelser vil vurderes løpende med hensyn til vesentlighet og revisjonstilnærming

Tids- og kommunikasjonsplan

	mar 19	apr 19	mai 19	jun 19	jul 19	aug 19	sep 19	okt 19	nov 19	dec 19	jan 20	feb 20	mar 20	apr 20
Planlegging						■								
Interimsrevisjon							■							
Årsoppgjørrevisjon												■		
Revisjon av årsregnskapet													■	
Kommunikasjon	■													
Møte med kontrollutvalget							◆			◆	◆		◆	

• Planlegging

- Foreløpig risikovurdering og identifisering av fokusområde
- Gjennomgang av og legge opp tidsplan for revisjon og rapportering
- Fastsette revisjonsplan for fokusområdene
- Presentasjon av revisjonsplan for administrasjonen og kontrollutvalg

• Interimsrevisjon

- Foreløpig analyse av kommunens regnskap
- Revisjon av nøkkelprosesser inkludert møter og intervju av prosesseierne for identifiserte fokusområder
- Møte med kommunens økonomi og regnskapsavdeling for å kartlegge samt løse identifiserte problemstillinger
- Møte med administrasjonen, oppsummering interimsrevisjon
- Detaljtesting utgifter

• Årsoppgjørrevisjon

- Oppfølging av tidligere års identifiserte risikoområder samt ferdigstille eventuelle åpne spørsmål identifisert under interimsrevisjonen
- Avstemming vesentlige og risikoutsatte balanseposter
- Avsluttende analyse av kommunens finansielle rapportering
- Foreløpig rapportering til ledelsen og kontrollutvalg

• Revisjon av årsregnskapet

- Gjennomgang av regnskap og noter
- Gjennomgang av årsmelding, kun del som omhandler regnskap på overordnet nivå

• Kommunikasjon

- Revisjonsberetning
- Revisjonsrapporter
- Møter med kontrollutvalg

Revisjonskvalitet

Vår forpliktelse til kvalitet i revisjonen

Under har vi oppsummert våre forpliktelser til både kontrollutvalget og ledelsen vedrørende områder som vi aktivt vil søke tilbakemeldinger på i forhold til hvordan vi har levert.

Vi er forpliktet til å gi dere en tydelig og sømløs revisjon. Vi vil:

- levere klar og konsis rapportering på vesentlige forhold og signifikante vurderinger;
- være proaktiv og kommunisere forhold løpende når de oppstår;
- opprettholde en tett og åpen kommunikasjon løpende gjennom revisjonen, og fortsette vår fokus på høy revisjonskvalitet.

Når det skjer regulatoriske endringer som vi mener er av betydning for dere vil vi passe på å invitere dere til våre seminarer, sende dere publikasjoner fra Deloitte og gi dere innspill på hvordan vi tror endringen kan påvirke kommunen.

Dere har fortalt oss at dere ønsker innspill til forbedringer fra revisjonen. Som en del av vår kommunikasjonsplan vil vi:

- gi proaktive innspill og utfordre;
- gi tilbakemelding på kompetanse og kapasitet i økonomifunksjonen;
- dele beste praksis vedrørende finansiell rapportering og virksomhetsstyring; og
- gi tilbakemelding på risikovurderinger og internkontroll vedrørende finansiell rapportering.

I revisjonen for 2019 vil vi bruke dataanalyse for å teste transaksjoner samt øke for forståelse for transaksjonsflyten i regnskapssystemene. Bruk av dataanalyse gir oss muligheten for å analysere store mengder data på kort tid som igjen gir økt effektivitet i gjennomføringen av revisjonen.

A background image showing a dense field of water droplets of various sizes, captured in a way that makes them appear to be falling or rising. The droplets are highly reflective, showing highlights and shadows that give them a three-dimensional appearance. The overall color palette is light blue and white, with some darker blue tones at the bottom where the droplets are more concentrated.

Relevant faglig oppdatering

Endringer i lover og regler

12

Endring i lover og regler

Tema	
Kommunelov , Kap 14 Økonomiforvaltning	<ul style="list-style-type: none">• Kommuner og fylkeskommuner skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid.• Årsregnskapene skal avlegges senest 22. februar.• Endring i regler for inndekning av merforbruk (§14-11)• Endring i vilkår for å ta opp lån – utvidelse i adgang til å ta opp lån til kjøp av aksjer i eiendomsselskap og til tilskudd til investeringer i annen kommune eller egne selskap (lovpålagte oppgaver)• Beregning av minimumsavdrag – kun et alternativ - «forenkla formel»• Reglene om avslutning av regnskapet endres – reguleres i forskrift
Kommunelov , Kap 24 Revisjon	<ul style="list-style-type: none">• Regnskapsrevisor skal se etter om kommunens eller fylkeskommunens økonomiforvaltning i hovedsak foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak (ny oppgave)
Endringer i KRS	<ul style="list-style-type: none">• KRS 11–Finansielle eiendeler og forpliktelser– høringsutkast revidert standard mai 2019

Appendiks

Ansvar vedrørende misligheter og uttalelser fra ledelsen	16
Uavhengighet	18
Kort om vår revisjonsplan og revisjonsteam	19
Revisjonstilnærming	20

Mislighetsansvar og uttalelser fra ledelsen

Nærmere om ansvar

Deres ansvar

- Hovedansvaret for å hindre og oppdage misligheter ligger hos ledelsen og kommunestyret, inkludert etablering og vedlikehold av internkontroll knyttet til påliteligheten av finansiell rapportering og overholdelse av relevante lover og regler.

Vårt ansvar

- Vi er pålagt å innhente en erklæring fra ledelsen vedrørende internkontroll, risikovurdering og om ledelsen er kjent med eller om det har vært tilfeller av misligheter.
- Som revisorer innhenter vi en betryggende sikkerhet, men ikke en absolutt sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Karakteristika ved misligheter

- Feilinformasjon i regnskapet kan oppstå enten på grunn av misligheter eller feil. Misligheter er en bevisst handling begått av en eller flere personer innen ledelsen, av personer som har overordnet ansvar for styring og kontroll, av ansatte eller av andre, som innebærer uredelighet for å oppnå en urettmessig eller ulovlig fordel.
- Det er to typer misligheter som er relevante for revisor – feil som skyldes uredelig regnskapsrapportering og feil som skyldes underslag av eiendeler.

Vi vil innhente følgende i uttalelse fra ledelsen:

- Vi bekrefter at vi har påsett at kommunens regnskap og formuesforvaltning av betydning for regnskapet er gjenstand for betryggende kontroll, herunder slik intern kontroll som vi finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et regnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.
- Vi bekrefter at ledelsen erkjenner sitt ansvar for utformingen, iverksettelsen og vedlikeholdet av intern kontroll for å forhindre og avdekke misligheter.
- Vi har gitt revisor opplysning om resultatene av vår vurderinger av risikoen for at regnskapet kan inneholde vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter.
- Vi har gitt revisor opplysning om alle eventuelle påstander eller mistanker om misligheter som kan ha påvirket regnskapet og som er kommunisert av ansatte, tidligere ansatte, analytikere, tilsynsmyndigheter eller andre.

Mislighetsansvar og uttalelser fra ledelsen

Vi vil gjøre følgende forespørsler vedrørende misligheter:

Ledelsen / de med overordnet ansvar og kontroll	
<p>Ledelsens vurderinger av risikoen for at regnskapet kan være vesentlig feil på grunn av misligheter, inkludert type, omfang og hyppighet av slike vurderinger.</p> <p>Ledelsens prosess for å identifisere og respondere til risiko for misligheter i kommunen.</p> <p>Ledelsens kommunikasjon, hvis utført, til kontrollutvalg og kommunestyret vedrørende etablerte prosesser for å identifisere og respondere på risiko for misligheter.</p> <p>Ledelsens kommunikasjon, hvis utført, til ansatte vedrørende deres syn på forretningsutførelse og etisk oppførsel.</p>	<p>Hvordan de med overordnet ansvar og kontroll utfører overvåkning av prosesser for å identifisere og respondere til risikoer for misligheter og internkontroller som kommunen har etablert for å redusere disse risikoene.</p> <p>Hvorvidt de med overordnet ansvar og kontroll har kjennskap til faktisk, mistenkt eller påstått misligheter som kan påvirke kommunen.</p> <p>Synspunkter de med overordnet ansvar og kontroll har på hvilke særskilte risikofaktorer for misligheter som påvirker kommunen.</p>

Uavhengighet og honorar

I henhold til revisorloven skal vi rapportere til kontrollutvalget på temaene omhandlet nedenfor.

Bekreftelse av uavhengighet

Vi bekrefter at det etter vår vurdering ikke foreligger forhold som kan svekke, påvirke eller reise tvil om Deloittes uavhengighet som revisor for kommunen

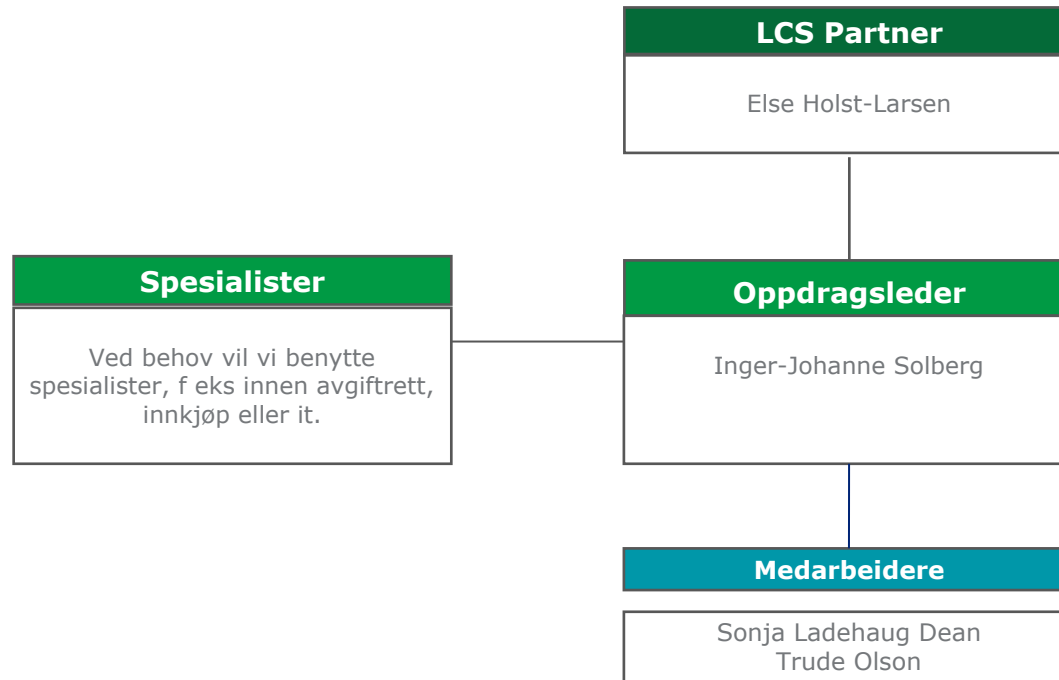
Andre tjenester

Vi skal opplyse om hvilke andre tjenester enn lovpliktig revisjon som er levert til kommunen i løpet av regnskapsåret.

Trusler uavhengighet

Det er ikke identifisert trusler mot vår uavhengighet.

Revisjonsteam

Revisjonsplan

Område	Angrepsmåte	Ansvarlig
Planlegging og rapportering	Revisjonen har oppstartsmøte med økonomisjef og rådmann tidlig på høsten for å gå kort gjennom overordnet planlegging, revisjonsprosessen og for informasjonsutveksling om eventuelle endringer. Revisor skal i etterkant av interimrevisjonen informere kontrollutvalget i revisjonsrapport samt presentere i møte om eventuelle vesentlige funn.	Deloitte
Rutiner	Vi vil gjennomføre risikovurderingshandlinger for å kartlegge og teste vesentlige rutiner i kommunen: <ul style="list-style-type: none"> • Kostnader/innkjøp • Lønn • Inntekter (brukerbetaling og andre salgs- og leieinntekter, eiendomsskatt) • Bankavstemming • Rutiner knyttet til estimer (pensjon, avskrivninger, avsetninger (f eks utgifter, tap)) • Budsjettarbeid <p>Fokus her vil være på etablert intern kontroll, og vurdere hvorvidt den interne kontrollen er hensiktsmessig og implementert slik at den er egnet til å forhindre feil i regnskapsrapporteringen.</p>	Deloitte interimrevisjon
Utgifter	Detaljkontroll av utgifter, drift og investering Analytisk revisjon av lønnskostnader Stikkprøver mot ansettelsesavtaler	Deloitte interimrevisjon
Investeringer/finans	Påse at kommunen har vedtatt et finansforvaltningsreglement. Påse at finansforvaltningsreglementet følges.	Deloitte interimrevisjon

Revisjonsplan

Område	Risiko og respons	Ansvarlig
Mva-kompensasjon	<p>Revisor skal foreta kontroll av hver termin for mva-kompensasjon før denne sendes inn og signeres. Økonomisjef skal derfor sende nødvendig dokumentasjon (tall i omsetningsoppgave og oversikt over alle transaksjoner for den aktuelle termin) til revisor senest fem dager før frist for signering.</p> <p>Frist for innsendelse er innen 1 måned og 10 dager etter utløpet av hver termin, jfr Lov om kompensasjon av merverdiavgift for kommuner, fylkeskommuner mv. § 7. For 3. termin er fristen 31. august. Økonomisjef er ansvarlig for innsendelse og for å gi beskjed til Deloitte når oppgaven er klar til signering.</p>	Økonomisjef og Deloitte
Offisielt regnskap	<p>Ved mottak av endelig regnskap for 2019, vil vi påse følgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Regnskapsmaterieill mottas innen 22.02.20 (skal rapporteres kontrollutvalg) • Regnskapsoversikter henger sammen • Nødvendige noteopplysninger er utarbeidet • Avslutning av regnskapene er iht. forskrift • Avstemming av kretsløp er foretatt (Egenkapital, arbeidskapital og anleggsmidler/langsiktig gjeld) • Budsjettall stemmer med vedtatt budsjett • Korrekte tall medtatt i årsmeldingen • KOSTRA-rapportering korrekt foretatt <p>Vi vil også foreta en analyse av regnskapstall mot budsjett og fjorårstall.</p>	Deloitte årsoppgjør
Bank	<ul style="list-style-type: none"> • Bankavstemming mot fortrinnsvis års-oppgaver fra bank 	Deloitte årsoppgjør

Revisjonsplan

Område	Risiko og respons	Ansvarlig
Investeringer og utlån	<ul style="list-style-type: none"> • Verdsettelse og klassifisering av verdipapirer • Avkastning på verdipapirer • Utlån husbankmidler mm 	Deloitte årsoppgjør
Fordringer	<ul style="list-style-type: none"> • Kundereskontro mot regnskap • Tap på krav (inkl. innbetalingskontroll) • Kreditsaldoer • Periodisering inntekter 	Deloitte årsoppgjør
Forskuddsbetalte utgifter	<ul style="list-style-type: none"> • Avsetninger 	Deloitte årsoppgjør
Driftsmidler	<ul style="list-style-type: none"> • Anleggsregister mot regnskap • Aktivering • Salg • Avskrivninger iht. regelverk • Gjennomgang prosjektrekskap 	Deloitte årsoppgjør
Påløpte utgifter	<ul style="list-style-type: none"> • Vurdere avsetningene som er gjort 	Deloitte årsoppgjør
Leverandørgjeld	<ul style="list-style-type: none"> • Leverandørreskontro mot regnskap • Debetposter • Utbetalingskontroll • Saldoforespørsler 	Deloitte årsoppgjør

Revisjonsplan

Område	Risiko og respons	Ansvarlig
Langsiktig gjeld	<ul style="list-style-type: none"> • Lån iht. låneavtale/bekreftelse fra långiver • Låneopptak er i samsvar med kommuneloven • Memoriakontoer (samsvar mellom opptak av lån, bruk av lån og bevegelse på konto for ubrukte lånemidler) • Rentekostnader • Avdrag i forhold til regelverk for minimumsavdrag • Oversikt over garantier 	Deloitte årsoppgjør
Egenkapital fond	<ul style="list-style-type: none"> • Evt. bevegelser kontrolleres mot avsetninger og bruk i driftsregnskap og investeringsregnskap • Kapitalkonto avstemmes i note 	Deloitte årsoppgjør
Inntekter	<ul style="list-style-type: none"> • Analyse av inntekter • Skatteinntekter - avstemming • Rammetilskudd- avstemming 	Deloitte årsoppgjør
Utgifter	<ul style="list-style-type: none"> • Analyse av utgifter • Periodisering iht. anordningsprinsippet • Selvkostregnskap 	Deloitte årsoppgjør
Lønn	<ul style="list-style-type: none"> • Analyse av lønnskostnader på enhetsnivå • Kontrolloppstilling over innberettet beløp • Feriepenger • Pensjon • Skattetrekk • Arbeidsgiveravgift • Sykepengerefusjoner 	Deloitte årsoppgjør

Revisjonsplan

Område	Risiko og respons	Ansvarlig
Attestasjoner	<ul style="list-style-type: none">Diverse attestasjoner	Deloitte
Revisjonsberetning	Revisor skal avgi revisjonsberetning senest 15. april, jfr Forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner § 5.	Deloitte

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.no for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Deloitte Norway conducts business through two legally separate and independent limited liability companies; Deloitte AS, providing audit, consulting, financial advisory and risk management services, and Deloitte Advokatfirma AS, providing tax and legal services.

Deloitte provides audit, consulting, financial advisory, risk management, tax and related services to public and private clients spanning multiple industries. Deloitte serves four out of five Fortune Global 500® companies through a globally connected network of member firms in more than 150 countries bringing world-class capabilities, insights, and high-quality service to address clients' most complex business challenges. To learn more about how Deloitte's approximately 225,000 professionals make an impact that matters, please connect with us on Facebook, LinkedIn, or Twitter.

This communication contains general information only, and none of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, its member firms, or their related entities (collectively, the "Deloitte Network") is, by means of this communication, rendering professional advice or services. Before making any decision or taking any action that may affect your finances or your business, you should consult a qualified professional adviser. No entity in the Deloitte Network shall be responsible for any loss whatsoever sustained by any person who relies on this communication.

Bømlo kommune

Sekretariat for kontrollutvalet

Arkivsak: 014
Arkivnr: 2015/80-11
Sakshandsamar: Helge Inge Johansen

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Bømlo kommune	36/19	17.10.2019

Evaluering av arbeidet i kontrollutvalet i denne valperioden

Bakgrunn for saka:

I 2016 ga Kommunal- og Moderniseringsdepartementet (KMD) ut 2. utgåve av kontrollutvalgsboka. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/kontrollutvalgsboken/id2468270/>

Boka er utarbeidd for å styrke arbeidet med eigenkontrollen i kommunane. Vi er kjent med at KMD har planar om å utarbeide ei 3. utgåve av boka som tek omsyn til endringane som kjem i ny kommunelov med forskrifter, som skal tre i kraft hausten 2019

Drøfting:

Kapittel 11 i boken omhandlar "Oppfølging og evaluering" av kontrollutvalet, sekretariatet og revisjonen sitt arbeid. I dette kapittelet står bl.a. dette:

«Det kan vere nyttig for kontrollutvalet å evaluere eige arbeid jamleg. Målsetjinga er å sørge for kontinuerleg læring og forbetring ved å fokusere på korleis kontrollutvalet fyller sin kontroll- og tilsynsfunksjon. Kontrollutvalet si samhandling med sekretariatet og revisjonen bør vere ein del av evalueringa. Evalueringa kan gjerne gjennomførast som ein dialog med revisor og sekretær, dersom dette ikkje er til hinder for at kontrollutvalet kan snakke ope og ærleg om sine erfaringar. Sentrale spørsmål vil vere om kontrollutvalet sine forventingar blir innfridde, om saker blir tilstrekkeleg førebudde og korleis samhandlinga kan bli endå betre.

Det kan skrivast referat frå evalueringa. Dersom ein identifiserer forbetningsområde, bør ein føreslå konkrete tiltak. Det er også viktig at kontrollutvalet sine samhandlingspartnarar får høve til å evaluere arbeidet til kontrollutvalet og kome med innspel til forbetningsområde. Både kommunestyret og administrasjonen kan ha verdifulle erfaringar som kan vere med på å gjere kontrollutvalet sitt arbeid endå betre. Å Invitere desse aktørane med på ei evaluering kan også medverke til å synleggjere og forankre kontrollutvalet sitt arbeid.

Besøksadresse: Agnes Mowinckelsgt. 5 - Postadresse: Postboks 7900. 5020 Bergen - Telefon 55 23 90 00

Mobil - E-postadresse: helge.inge.johansen@hfk.no eller kontrollutvalet@hfk.no

Bankgironr. 5201 06 74239 - Foretaksnr. NO 938 626 367 mva.

Når kontrollutvalsperioden går mot slutten, er det viktig å leggje til rette for erfaringsoverføring til neste kontrollutval. Det er ein føremon at ikkje alle medlemmene blir skifta ut, slik at ein sikrar ein viss kontinuitet i arbeidet til utvalet. Sekretariatet og revisjonen vil også vere med på å halde oppe stabilitet. Det er uansett avgjerande å etablere ein god praksis for erfaringsoverføring.»

No er snart valperioden 2015 – 2019 ferdig og det kan, etter sekretariatet si meining, være bra at det blir gjennomført ei evaluering av det arbeidet kontrollutvalet har gjort i denne valperioden i tråd med det som går fram over. Dette kan gjerast f.eks. ved at kontrollutval, sekretariat og revisjon saman drøfter aktuelle spørsmål som omhandlar evaluering og erfaringsoverføring til nytt kontrollutval. Sekretariatet har utarbeidd eit skjema med forslag til spørsmål som kan brukast i ei slik evaluering. Skjemaet ligg ved. Ordførar og rådmann vil og bli invitert til å delta i evalueringa.

Konklusjon:

Sekretariatet rår til at det blir gjennomført ei evaluering i dette møtet. Evalueringa bør resultere i eit forslag til ev. endringar/forbetringar i rutine som kan gjere arbeidet med eigenkontrollen i Bømlo kommune endå betre. Resultatet av evalueringa bør leggjast fram for kontrollutvalet for valperioden 2019 - 2023.

Forslag til vedtak

Resultat av evaluering av arbeidet i kontrollutvalet i Bømlo kommune i valperioden 2015 – 2019 vert å leggja fram for kontrollutvalet i valperioden 2019 – 2023.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Helge Inge Johansen
spesialrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Vedlegg

1 Evalueringsskjema av arbeidet i kontrollutvalet

Skjema for evaluering av arbeidet i kontrollutvalet i Bømlo kommune, valperioden 2015 – 2019.

Kontrollutvalet (heretter kalla KUV), ordførar, rådmann, revisor og sekretariatet vil gjennomføre evaluering av arbeidet i KUV i valperioden 2015 – 2019. Evalueringa inneheld desse spørsmåla:

Nr.	Spørsmål	Svar
1	I kva grad blir møta gjennomførte på ein effektiv og engasjerande måte? Kva kan gjerast betre?	
2	Er talet på møte tilstrekkeleg i høve til saksmengda?	
3	Klarer KUV å fyller kontrollfunksjonen på ein god måte? Kva kan gjerast betre?	
4	I kva grad har KUV hatt økonomiske rammer til å gjennomføre oppgåvene på ein god måte?	
5	Korleis blir KUV oppfatta av andre sentrale aktørar, slik som kommunestyret og administrasjonen?	
6	Har kommunestyret og administrasjonen forståing av kva rolle og ansvar KUV har? Korleis kan KUV bidra til ei god forståing?	
7	Er det klåre roller og klår ansvarsdeling mellom KUV, kommunestyret og administrasjonen?	
8	I kva grad er KUV synleg nok på kommunen si heimeside?	
9	Bør KUV gjere meir og/ eller mindre av noko?	
10	Korleis fungerer samhandlinga med revisor? Kva kan gjerast betre?	
11	Korleis fungerer arbeidet med plan for forvaltningsrevisjon og plan for selskapskontroll?	
12	Korleis fungerer samhandlinga med sekretariatet? Kva kan gjerast betre?	
13	Kontrollutvalet og henvendingar: - Frå innbyggjarar - Tilsette - Andre folkevalde	
14	Kva bør folkevaldopplæringa for det nye KUV innehalde og kor omfattande bør det vera? - Tilstrekkeleg ressursar til opplæring.	
15	Folkevaldopplæringa for kommunestyret: - Bør KUV få delta her? - Bør roller og ansvar for KUV presenterast her?	
16	Anna	

Bømlo kommune

Sekretariat for kontrollutvalet

Arkivsak: 151
Arkivnr: 2015/70-21
Sakshandsamar: Helge Inge Johansen

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Bømlo kommune	37/19	17.10.2019

Forslag til budsjett for 2020 til kontroll- og tilsynsarbeidet

Bakgrunn

Stortinget har vedteke ny kommunelov 22.06.2018 og den skal i hovudsak tre i kraft frå konstituerande møte i kommunestyret for valgperioden 2019 – 2023. På bakgrunn av denne vedtok KMD 17.06.2019 ny forskrift om kontrollutvalg og revisjon som i sin heilheit skal tre i kraft frå konstituerande møte i ny valperiode.

Av denne kjem det fram dette av § 2 Kontrollutvalgets rolle i fastsettelsen av budsjett for kontrollarbeidet:

«Kontrollutvalget skal utarbeide forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen eller fylkeskommunen. Forslaget skal følge innstillingen til årsbudsjettet etter kommuneloven § 14-3 tredje ledd til kommunestyret eller fylkestinget.»

Drøfting

For revisjonstenestene er det teke utgangspunkt i gjeldande revisjonsavtale. Budsjettert kostnad med revisjon skal dekke både arbeid med rekneskapsrevisjon og anna revisjonsarbeid, t.d. prosjekt innan forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll. For 2020 kjem og i tillegg planarbeid (sjå nedanfor), som skal utførast første år etter kommunevalet.

Vidare er det lagt til grunn at det vanlegvis er 5 møter i kontrollutvalet for året, med om lag like stor saksmengde som "eit vanleg år". Det er vidare lagt inn kostnader med kurs / opplæring for medlemmane i kontrollutvalet – særleg viktig etter nyval - og servering på utvalsmøta. Elles er det lagt inn møtegodtgjersle og tapt arbeidsforteneste.

Kontrollutvalet skal minst ein gong i valperioden, og seinast innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeida ein plan som syner på kva område det skal gjennomførast forvaltningsrevisjoner, jf. ny kommunelov § 23-3. Denne skal baserast på ei risiko- og vesentlegvurdering av kommunen si verksemd og verksemda i kommunen sine selskap. Videre skal kontrollutvalet minst ein gong

Besøksadresse: Agnes Mowinckelsgt. 5 - Postadresse: Postboks 7900. 5020 Bergen - Telefon 55 23 90 00

Mobil - E-postadresse: helge.inge.johansen@hfk.no eller kontrollutvalet@hfk.no

Bankgironr. 5201 06 74239 - Foretaksnr. NO 938 626 367 mva.

i valperioden, og seinast innan utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeida plan for kva eigarskapskontrollar som skal gjennomførast, jf. ny kommunelov § 23-4. Denne skal baserast på ei risiko- og vesentlegvurdering av kommunen sin eigarskap. Det normale er at kontrollutvalet får bistand frå revisor i dette arbeidet og det bør difor setjast av ekstra ressursar til å få gjennomført dette arbeidet i 2020, som er første heile året i ny valperiode.

Det er vanleg at medlemmane i kontrollutvalet deltek på folkevaldopplæringa spesielt retta mot arbeidet i kontrollutvalet i starten av det første året i ny valperiode. Sekretariat for kontrollutvalet har planlagt ei slik samling i februar 2020 og det er lagt inn kostnader som kan dekke dette.

Pris for sekretariatstenester for kontrollutvalet er konsumprisregulert og lagt inn i tråd med avtale mellom Bømlo kommune og Hordaland fylkeskommune.

Konklusjon

På slik bakgrunn tilrår sekretariatet at kontrollutvalet godkjenner framlegget til budsjett. Budsjettframlegget skal følgja sak med budsjettarbeid fram til handsaming i kommunestyret. Det er kommunestyret som skal gjera endeleg vedtak når det gjeld budsjett for kontrollarbeidet i Bømlo kommune.

Forslag til vedtak

Kontrollutvalet godkjenner budsjettforslaget slik det ligg føre. Budsjettforslaget skal følgja sak med budsjettarbeid fram til handsaming i kommunestyret. Kommunestyret gjer endeleg vedtak om budsjett for kontrollarbeidet for 2020.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Helge Inge Johansen
spesialrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Vedlegg

- 1 Talark - Budsjett 2020 til kontroll- og tilsynsarbeidet i Bømlo kommune

Budsjettforslag for kontrollutvalet i Bømlo kommune for 2020

Konto	Tekst	Rekneskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020
10803	Godtgjersle folkevalde	kr 70 700	kr 84 666	kr 87 451
10804	Tapt arbeidsforteneste	kr 139	kr 30 000	kr 30 000
10803	Feriepenger tapt arbeidsforteneste	kr -	kr 3 600	kr 3 600
	Delsum	kr 70 839	kr 118 266	kr 121 051
10990	Arbeidgiveravgift (AGA)	kr 9 989	kr 16 676	kr 17 068
	Delsum	kr 80 828	kr 134 942	kr 138 119
11209	Andre driftsutgifter	kr 3 140	kr 5 600	kr 5 600
11008	Abonnement	kr -	kr 2 400	kr 2 400
11400	Annonse	kr -	kr -	kr -
11151	Servering på møta	kr -	kr 3 700	kr 3 700
11207	Reiseutg.m.m. ikkje oppg. pl.	kr -	kr 7 000	kr 7 000
11500	Kurs/konferanse	kr 11 951	kr 15 000	kr 15 000
11500	Folkevaldopplæring for kontrollutvalet	kr -	kr -	kr 25 000
11600	Reise- og opphaldsutgifter oppg.pl.	kr 232	kr -	kr -
11709	Andre reiseutgifter utlegg	kr -	kr 15 000	kr 15 000
11951	Kontingentar	kr 8 000	kr 8 000	kr 8 000
13300	Kjøp av sekretariatstenester*	kr 203 100	kr 205 575	kr 211 075
12702	Sekretariatstenester kjøp revisjon	kr -	kr -	kr -
12702	Deloitte momspliktig honorar	kr 652 479	kr 685 150	kr 867 288
13750	Ekstra tiltaksmidler	kr -	kr 70 000	kr 30 000
	Delsum	kr 878 902	kr 1 017 425	kr 1 190 063
14290	Meirverdiavgift	kr 213 790	kr 250 236	kr 295 146
17290	Moms-kompensasjon	kr -213 790	kr -250 236	kr -295 146
13750	Deloitte ikkje momspliktig honorar	kr -	kr -	kr -
16500	Avg.pl.sal varer og tenester	kr -	kr -	kr -
	Total budsjetttramme	kr 959 730	kr 1 152 367	kr 1 328 182

Bømlo kommune

Sekretariat for kontrollutvalet

Arkivsak: 217
Arkivnr: 2015/68-33
Sakshandsamar: Helge Inge Johansen

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Bømlo kommune	38/19	17.10.2019

Plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024 - Bestilling av prosjektplan

Bakgrunn for saka

Ny kommunelov vart vedteken 22.06.2018 og skal i hovudsak tre i kraft frå konstituerande møte i kommunestyret som gjeld valperioden 2019 - 2023. Av § 23-3 Forvaltningsrevisjon går det frem bl.a. dette:

«Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet og virksomheten i kommunens eller fylkeskommunens selskaper. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon.

Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.»

Nytt i forhold til gjeldande kommunelov er at plan for forvaltningsrevisjon no og skal innehalda eventuelle forvaltningsrevisjonar i selskap som kommunen har eigarskap i.

Dette inneber at kontrollutvalet innan utgangen av 2020 må sørgja for:

- å gjennomføra ei risiko- og vesentlegvurdering av kommunen si verksemd og verksemda i kommunen sine selskap.
- å utarbeida ein plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon i perioden 2020 – 2024 basert på den gjennomførte risiko og vesentlegvurderinga
- at planen blir vedteken av kommunestyret, som kan delegera til kontrollutvalet å føreta endringar i planperioden.
- Fram til ny plan er vedteken vil plan for forvaltningsrevisjon 2016 – 2020 gjelda

Besøksadresse: Agnes Mowinckelsgt. 5 - Postadresse: Postboks 7900. 5020 Bergen - Telefon 55 23 90 00

Mobil - E-postadresse: helge.inge.johansen@hfk.no eller kontrollutvalet@hfk.no

Bankgironr. 5201 06 74239 - Foretaksnr. NO 938 626 367 mva.

Drøfting:

Gjennomføring av ei risiko- og vesentlegvurdering av kommunen si verksemd og verksemda i kommunen sine selskap, og utarbeiding av forslag til plan for forvaltningsrevisjon, kan gjerast av den valde revisor, sekretariatet eller anna eksternt selskap med kompetanse på området. Det som er mest vanleg i dei kommunar me er sekretariat for er å be den valde revisor, Deloitte, gjennomføra oppdraget. Deloitte har vore revisor for kommunen nokre år og kjenner organisasjonen temmeleg godt. Det gjer at dei vil ha eit godt grunnlag for å gjennomføra dette arbeidet på ein god måte.

Kontrollutvalet bør og drøfta seg fram til enkelte føringar for gjennomføring av arbeidet. Slike føringar kan f.eks. vera kven som bør involverast i gjennomføringa av risiko og vesentlegvurderinga, i kor stor grad kontrollutvalet sjølv bør involverast i arbeidet, kor djupt skal analysen gå (omfanget), kor mange timar skal ein kunna bruka på jobben og når skal arbeidet leverast ferdig til kontrollutvalet for endeleg handsaming. Denne drøftinga bør munna ut i ei skisse for vidare framdrift i saka.

Det skal og utarbeidast plan for eigarskapskontroll i løpet av 2020, jf. anna sak til dette møtet, og det vil vera føremålstenleg og kostnadssparande å sjå arbeidet med utarbeiding av begge planane under eitt. Dersom ein skal dela dette arbeidet opp i eit prosjekt innan forvaltningsrevisjon, og eit prosjekt innan eigarskapskontroll, vil det truleg føra til meir ressursbruk.

Konklusjon:

Sekretariatet tilrår at kontrollutvalet ber Deloitte utarbeida forslag til prosjektplan for arbeidet med gjennomføring av risiko- og vesentlegvurderingar av Bømlo kommune si verksemd og verksemda i kommunen sine selskap. Vidare bør prosjektplanen omfatta utarbeiding av forslag til plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2020 – 2024, inkludert ressursbruk og forventa levering.

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet ber Deloitte innan 14.11.2019, laga eit forslag til prosjektplan, som bl.a. inneheld korleis analyse- og planarbeidet skal gjennomførast, ressursbruk og forventa levering. Prosjektplanen skal omfatta:
 - a. Korleis risiko- og vesentlegvurdering av Bømlo kommune si verksemd og verksemda i kommunen sine selskap skal gjennomførast.
 - b. Forslag til korleis arbeidet med plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2020 – 2024 skal gjennomførast.
2. Forslag til prosjektplan skal leggest fram for godkjenning i kontrollutvalet i første møte i nytt utval.
3. Kontrollutvalet ber om at prosessen blir lagt opp slik at forslag til plan for forvaltningsrevisjon kan leggest fram for kommunestyret i juni 2020.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Helge Inge Johansen
spesialrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Bømlo kommune

Sekretariat for kontrollutvalet

Arkivsak: 216
Arkivnr: 2015/69-17
Sakshandsamar: Helge Inge Johansen

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Bømlo kommune	39/19	17.10.2019

Plan for eigarskapskontroll 2020-2024 - bestilling av prosjektplan

Bakgrunn for saka

Ny kommunelov vart vedteken 22.06.2018 og skal i hovudsak tre i kraft frå konstituerande møte i kommunestyret som gjeld valperioden 2019 - 2023. Av § 23-4 Eigarskapskontroll går det fram bl.a. dette:

«Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens og fylkeskommunens eierskap. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll.»

Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.»

Nytt i forhold til gjeldande kommunelov er at plan for eigarskapskontroll ikkje skal innehalda forvaltningsrevisjon i selskap som kommunen har eigarskap i, men desse skal eventuelt inn i plan for forvaltningsrevisjon.

Dette inneber at kontrollutvalet innan utgangen av 2020 må sørgja for:

- å gjennomføra ei risiko- og vesentlegvurdering av kommunen sine eigarskap i selskap.
- å utarbeida ein plan for gjennomføring av eigarskapskontroll i perioden 2020 – 2024 basert på den gjennomførte risiko og vesentlegvurderinga
- at planen blir vedteken av kommunestyret, som kan delegera til kontrollutvalet å føreta endringar i planperioden.
- Fram til ny plan er vedteken vil plan for selskapskontroll 2016 – 2020 gjelda

Besøksadresse: Agnes Mowinckelsgt. 5 - Postadresse: Postboks 7900. 5020 Bergen - Telefon 55 23 90 00

Mobil - E-postadresse: helge.inge.johansen@hfk.no eller kontrollutvalet@hfk.no

Bankgironr. 5201 06 74239 - Foretaksnr. NO 938 626 367 mva.

Drøfting:

Gjennomføring av ei risiko- og vesentlegvurdering av kommunen sine eigarskap i selskap, og utarbeiding av forslag til plan for eigarskapskontroll, kan gjerast av den valde revisor, sekretariatet eller anna eksternt selskap med kompetanse på området. Det som er mest vanleg i dei kommunar me er sekretariat for er å be den valde revisor, Deloitte, gjennomføra oppdraget. Deloitte har vore revisor for kommunen nokre år og kjenner organisasjonen temmeleg godt. Det gjer at dei vil ha eit godt grunnlag for å gjennomføra dette arbeidet på ein god måte.

Kontrollutvalet bør og drøfta seg fram til enkelte føringar for gjennomføring av arbeidet. Slike føringar kan f.eks. vera kven som bør involverast i gjennomføringa av risiko og vesentlegvurderinga, i kor stor grad kontrollutvalet sjølv bør involverast i arbeidet, kor djupt skal analysen gå (omfanget), kor mange timar skal ein kunna bruka på jobben og når skal arbeidet leverast ferdig til kontrollutvalet for endeleg handsaming. Denne drøftinga bør munna ut i ei skisse for vidare framdrift i saka.

Det skal og utarbeidast plan for forvaltningsrevisjon i løpet av 2020, jf. anna sak til dette møtet, og det vil vera føremålstenleg og kostnadssparande å sjå arbeidet med utarbeiding av begge planane under eitt. Dersom ein skal dela dette arbeidet opp i eit prosjekt innan forvaltningsrevisjon, og eit prosjekt innan eigarskapskontroll, vil det truleg føra til meir ressursbruk.

Konklusjon:

Sekretariatet tilrår at kontrollutvalet ber Deloitte utarbeida forslag til prosjektplan for arbeidet med gjennomføring av risiko- og vesentlegvurderingar av Bømlo kommune sine eigarskap i selskap. Vidare bør prosjektplanen omfatta utarbeiding av forslag til plan for eigarskapskontroll for perioden 2020 – 2024, inkludert ressursbruk og forventa levering.

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet ber Deloitte innen 14.11.2019, laga eit forslag til prosjektplan, som bl.a. inneheld korleis analyse- og planarbeidet skal gjennomførast, ressursbruk og forventa levering. Prosjektplanen skal omfatta:
 - a. Korleis risiko- og vesentlegvurdering av Bømlo kommune sin eigarskap i selskap skal gjennomførast.
 - b. Forslag til korleis arbeidet med plan for eigarskapskontroll for perioden 2020 – 2024 skal gjennomførast.
2. Forslag til prosjektplan skal leggest fram for godkjenning i kontrollutvalet i første møte i nytt utval.
3. Kontrollutvalet ber om at prosessen blir lagt opp slik at forslag til plan for eigarskapskontroll kan leggest fram for kommunestyret i juni 2020.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Helge Inge Johansen
spesialrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Bømlo kommune

Sekretariat for kontrollutvalet

Arkivsak: 033
Arkivnr: 2015/73-20
Sakshandsamar: Helge Inge Johansen

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Bømlo kommune	40/19	17.10.2019

Gjennomgang av møteprotokollar

Samandrag

I denne saka er tanken at kontrollutvalet skal gjera ei vurdering av saker i møteprotokollar frå andre politiske utval i Bømlo kommune. Møteprotokollane kan lastas ned frå heimesida til kommunen. Kontrollutvalet kan be om nærare informasjon om enkeltsaker og drøfte ulike problemstillingar som ein finn av særlig interesse i protokollane.

Kontrollutvalet har gjort vedtak om særskilt ansvar for gjennomgang av møteprotokollane, sist i PS 09/18 i møte 15.02.2018. Gjennomgang av framtidige møteprotokollar for resten av valperioden vart fordelt slik:

Politisk organ:	Kontrollutvalsmedlem:
Kommunestyret	Sonja Hellen Sele
Formannskapet	Lene Borgen Waage
Utval for oppvekst, kultur og idrett	Øyvind Schumann Larssen
Utval for helse og omsorg	Oddvar Pedersen
Utval for areal og samferdsel	Martin Lønning

Følgjande møteprotokollar er aktuelle å gjennomgå i dette møtet:

Politisk organ:	Dato:
Kommunestyret	21.05.2019, 17.06.2019 og 30.09.2019
Formannskapet	21.05.2019, 04.06.2019 og 03.09.2019
Utval for oppvekst, kultur og idrett	21.05.2019 og 03.09.2019
Utval for helse og omsorg	23.05.2019 og 05.09.2019
Utval for areal og samferdsel	22.05.2019, 19.06.2019 og 04.09.2019

Besøksadresse: Agnes Mowinckelsgt. 5 - Postadresse: Postboks 7900. 5020 Bergen - Telefon 55 23 90 00

Mobil - E-postadresse: helge.inge.johansen@hfk.no eller kontrollutvalet@hfk.no

Bankgironr. 5201 06 74239 - Foretaksnr. NO 938 626 367 mva.

Forslag til vedtak

Kontrollutvalet tar møteprotokollane til orientering

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Helge Inge Johansen
spesialrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

PS 41/19 Referatsaker

Fra: Forum for Kontroll og Tilsyn (fkt@fkt.no)

Sendt: 05.09.2019 11:37:00

Til: Forum for Kontroll og Tilsyn

Kopi:

Emne: Forum for kontroll og tilsyn - Medlemsinformasjon september 2019

Vedlegg:

Kjære medlemmer,

Det viktigste som skjer denne høsten er selvfølgelig kommune- og fylkestingsvalget. Nye kontrollutvalg skal velges og læres opp!

Opplæringspakke:

- FKT har laget en opplæringspakke/samling av pp-presentasjoner som vi vil sende ut til medlemssekretariatene ganske snart. Her kan man velge presentasjoner og tilpasse som man ønsker. Dette vil også bli lagt ut på medlemssidene til FKT.
- Det kan også være verdt å notere seg allerede nå at vi vil tilby et eget dagskurs for kontrollutvalgsledere «**KU-lederskolen**» i uke 17 2020. Her vil vi gå dypere inn i den viktige rollen det er å være KU-leder.
- I tillegg til dette har vi sendt oppfordring til alle kommuner om at hele kontrollutvalget bør delta på folkevalgtopplæringen til kommunestyret. Samtidig oppfordret vi også til at den kommunale egenkontrollen må gis god plass i folkevalgtopplæringen. Et godt lokaldemokrati krever en god egenkontroll. Kunnskap er bærebjelken for å få dette til.

Veileder påse-ansvar overfor regnskapsrevisor:

Flere har etterspurt veilederen. Den er like rundt hjørnet den også 😊

Kurs i påse-ansvaret overfor regnskapsrevisor:

Invitasjon kommer! Noter datoene **5.-6. november**, Lillestrøm Scandic Hotel

Styret:

Styret hadde møte 14. august 2019. Protokollen er lagt ut på [medlemssiden](#) (krever pålogging) her finner du også et lite bildereferat fra FKTs arrangement i Arendal.

Da gjenstår det å ønske lykke til med valget og tusen takk for følge til dere som ikke blir med videre.

Vh Anne-Karin Femanger Pettersen

Generalsekretær

PS 42/19 Eventuelt